

Kerncijfers en voornaamste resultaten van de Belgische verzekeringsmarkt in 2014

1. Inleiding: Van hagelstormen en financieel spookweer	2
2. Premie-inkomsten en marktaandelen	4
2.1. Premie-inkomsten	
2.2. Marktaandelen	
3. Beleggingen en financiële opbrengsten	7
3.1. Analyse van de beleggingen	
3.2. Financiële opbrengsten en beleggingsrendementen	
4. Commissielonen en kosten	11
4.1. Beheers- en administratiekosten	
4.2. Commissielonen	
4.3. Totaal van de kosten en commissielonen	
5. Rendabiliteit	14
5.1. Synthese van de resultatenrekening	
5.1.1. Technische rekening niet-leven	
5.1.2. Technische rekening leven	
5.1.3. Niet technische rekening	
5.2. Evolutie van de boekhoudkundige resultaten	
5.3. Eigen vermogen en rendabiliteit	
6. Solvabiliteit	21
6.1. Solvabiliteitsmarge niet-leven	
6.2. Solvabiliteitsmarge leven	
6.3. Totale en gecorrigeerde solvabiliteitsmarge	
6.4. Weerstandstests	
7. Evolutie van de voornaamste resultaten	25
7.1. Levensverzekering	
7.1.1. Individuele verzekeringen met gewaarborgde rente (tak 21-22-26)	
7.1.2. Groepsverzekeringen met gewaarborgd rendement (tak 21)	
7.1.3. Individueel tak 23	
7.2. Niet-leven verzekeringen	
7.2.1. Arbeidsongevallen (Wet van 1971)	
7.2.2. Brand, ongevallen en andere risico's (BOAR)	
8. Analyse van de voornaamste takken BOAR	43

1. Inleiding

Van hagelstormen en financieel spookweer

Hail! Bright Prudentia. Deze variatie op de ode Hail! Bright Cecilia van de Engelse componist Henry Purcell, met een verwijzing naar de deugd die verzekeraars het liefst tot zinnebeeld nemen, lijkt wel van toepassing te kunnen zijn op de herinnering die verzekerden en verzekeraars zullen overhouden aan het jaar 2014. De hagelstormen van het Pinksterweekend waren voor 180.000 verzekerden de gelegenheid om stil te staan bij het gegeven dat een plotse ramp voor duizenden euro's schade kan aanrichten: het komt er dan op aan te weten of je de voorzorg had genomen om premie te betalen voor een dergelijk onzeker voorval, dat meestal een ver-van-je-bed mogelijkheid is. De pinksterbuien hebben de Belgische verzekeraars (en hun herverzekeraars, zonder wie plaatselijk onstuimig weer bressen in de boekhouding kan slaan) het aanzienlijke bedrag van 655 miljoen gekost en de schaderatio in de omnium- en de woningverzekering met tien tot vijftien punten omhooggestuwd. Toch had het best wat meer kunnen of mogen zijn: bedenk dat sommigen dachten zonder verzekering door het leven te kunnen gaan, zoals het leasingbedrijf dat bij ontstentenis aan verzekering zijn jaarresultaat als sneeuw voor de zon zag smelten of de vele tuinbouwers die wél verzekerd waren voor hun goederen, maar niet voor hun teelten en nog minder voor hun exploitatieverlies. Zelfs in de doorgaans als verzadigd beschreven markt van schadeverzekeringen blijven er kennelijk onderverzekerde marktsegmenten, waar risk management en verzekering in kunnen samengaan.

Op de Pinksterstorm na laat de markt van de schadeverzekering geen opvallend nieuws noteren. De trend in de richting van minder schadegevallen of althans een lagere schadefrequentie zet zich in meerdere branches door, meer bepaald in arbeidsongevallen en in de verplichte autoverzekering. De voorzieningen zijn op peil. De omzet evolueert weinig, maar wel iets boven de inflatie. Alleen de tak Ziekte, ooit haantje de voorste in groeicijfers, valt opvallend terug op een laag peil, in afwachting dat ambulante zorg het van hospitalisatieproducten overneemt als groeipool. De Rechtsbijstandverzekering heeft de toepassing van de btw op de erelonen van advocaten verwerkt en mag uitkijken naar nieuwe vooruitzichten in het kader van het overleg tussen de overheid en de markt over hoe zij kan bijdragen tot een effectieve toegang tot het regelen van geschillen of, om het met een groot woord te zeggen: gerechtigheid voor de burger.

Ook de toezichthouder drukt een algemene tevredenheid uit over het prudentiële aspect van de gang van zaken in de schadeverzekering. De verrichtingen zijn daar goed onder controle, en wat is voor de consument beter dan een gezonde markt, waar verzekeraars niet gedwongen zijn correctiemaatregelen te nemen maar best creatief uit de hoek kunnen komen, zowel wat hun producten als wat hun service betreft?

De waarnemingen die in de schadeverzekeringen gelden, gaan echter helemaal niet op voor de levensverzekering. De groeitrend die tot in 2005 had gezorgd dat de levensverzekering een voorname plaats innam in het spaarwezen, is voorbij, en de slabakkende vraag heeft niet alleen te maken met het nazinderen van funeste belastingen. Zelfs pensioenproducten doen het minder goed, en de verwachting dat beleggingsverzekeringen het zouden overnemen van producten met een kapitaals- c.q. rentewaarborg, wordt in 2014 helemaal niet ingelost, wel integendeel. De groepsverzekering die de voorbije jaren een rustige groei kende hapert in de context van het uitblijven van een betere afstemming tussen de verplichtingen conform de Wet op de aanvullende pensioenen en de coupons op veilige beleggingen als de Belgische lineaire obligatie op tien jaar. Dat is inmiddels het voorwerp geweest van een akkoord onder sociale partners, wat alvast een lichtpunt is.

In de tak leven moet je rendabiliteit echt met een vergrootglas zoeken. Maar zoals een schip uitgerust moet zijn om zwaar weer te trotseren, moeten verzekeraars bestand zijn tegen een tegenvallende conjunctuur, en op dat vlak blijken de Belgische levensverzekeraars er vrij goed voor te staan, zowel wat het evenwicht tussen de looptijd van hun activa enerzijds en hun passiva anderzijds betreft, als wat het evenwicht betreft tussen het rendement op die activa en het peil van hun uitstaande verbintenissen. Het kost dan wel de nodige extra knipperlichtvoorzieningen, maar het solvabiliteitspeil is toereikend en de omschakeling tot de scherpere en meer volatiele beoordeling onder de Solvency II-regels hoeft geen onoverkomelijke hindernis te zijn.

Uiteraard zijn er wel verschuivingen, bijvoorbeeld in de samenstelling van de beleggingsportefeuille, waar iets meer aandelen in voorkomen, waar vastgoed meer aandacht krijgt zonder dat dit meteen tot grote vooruitgang in marktaandeel leidt, en in de rubriek "leningen", waar de verzekeraars meer dan voorheen hun rol van institutionele belegger kunnen uitspelen. Maar niets van dat alles laat toe om te spreken van een blinde vlucht naar hoge rendementen.

Ondanks een aanhoudende lage rente en een uitstroom van uitkeringen op polissen die hun "maturiteit" hebben bereikt maar niet in vergelijkbare proporties vervangen worden door verse stortingen, blijven verscheidene fundamentals van de levensverzekering overeind. De vergrijzing van de bevolking blijft een reusachtige uitdaging en het overlijdensrisico blijft ruimschoots onderschat in de financiële bescherming van de gezinnen. Ook in de levensverzekering is inzicht in de noden van de klant fundamenteel en bestaat de kunst er in, om vanuit een goede diagnose en goede voorschriften de maatschappelijke functie van de verzekering te vervullen: door de tijd heen financiële zekerheid te bieden.

Wauthier Robyns
cia@assuralia.be

2. Premie-inkomsten en marktaandeel

2.1. Premie-inkomen

België (*)	Incasso's (in miljoen euro)		Nominale groei (%)	
	2013	2014	2013/2012	2014/2013
Ongevallen, behalve AO	416	408	3,7%	-1,7%
Arbeidsongevallen	1.147	1.136	1,3%	-0,9%
Wet van 71	999	992	1,0%	-0,7%
Wet van 67	148	145	3,5%	-2,2%
Ziekte	1.407	1.445	3,2%	2,7%
Motorrijtuigen	3.584	3.636	1,2%	1,5%
Voertuigcasco	1.385	1.394	0,4%	0,7%
BA-motorrijtuigen	2.199	2.242	1,6%	2,0%
Brand	2.666	2.732	5,3%	2,5%
Woningen	1.697	1.750	6,0%	3,1%
Andere eenvoudige risico's	493	507	5,5%	2,9%
Speciale risico's	476	475	2,8%	-0,2%
Algemene BA	865	881	3,2%	1,9%
Andere BOAR	1.182	1.238	2,8%	4,8%
Transport	195	187	-10,9%	-4,4%
Krediet-Borgtocht	174	169	4,6%	-3,1%
Diverse geldelijke verliezen	148	163	6,3%	10,0%
Rechtsbijstand	441	484	7,2%	9,8%
Hulpverlening	223	235	4,2%	5,5%
Totaal niet-leven	11.265	11.476	2,8%	1,9%
Leven individueel	11.088	11.619	-32,3%	4,8%
Gewaarborgde rente (takken 21-22)	8.152	8.813	-27,6%	8,1%
Beleggingsfondsen (tak 23)	2.663	2.435	-45,5%	-8,6%
Kapitalisatieverrichting (tak 26)	274	371	12,1%	35,5%
Leven groep	5.462	4.960	7,3%	-9,2%
Gewaarborgde rente (tak 21)	5.361	4.853	7,3%	-9,5%
Beleggingsfondsen (tak 23)	100	107	2,4%	7,0%
Totaal leven	16.550	16.579	-22,9%	0,2%
Totaal niet-leven en leven	27.815	28.055	-14,2%	0,9%

(*) : Bedragen op basis van een gemeenschappelijke steekproef voor 2013 en 2014.

De cijfers voor 2013 kunnen daardoor enigszins afwijken van die uit de vorige studie.

AO: arbeidsongevallen

Wet van 71: privésector

Wet van 67: publieke sector

BOAR: brand, ongevallen en andere risico's

BA: burgerlijke aansprakelijkheid

Methodologie

De incasso-enquête heeft alleen betrekking op de directe verzekeringsverrichtingen in België. De rechtstreekse verzekering in het buitenland en de aangenomen herverzekering zijn dus niet in aanmerking genomen. De enquête is uitgevoerd op basis van een gemeenschappelijke steekproef voor de jaren 2013 en 2014, die representatief is voor vrijwel de hele Belgische verzekeringsmarkt, met inbegrip van de niet bij Assuralia aangesloten ondernemingen en de Belgische bijkantoren van in de Europese Gemeenschap gevestigde bedrijven die niet door de NBB worden gecontroleerd. De verrichtingen die in ons land via vrije dienstverrichting worden gesloten vanuit een ander land van de Europese Economische Ruimte, zijn echter niet in de enquête opgenomen.

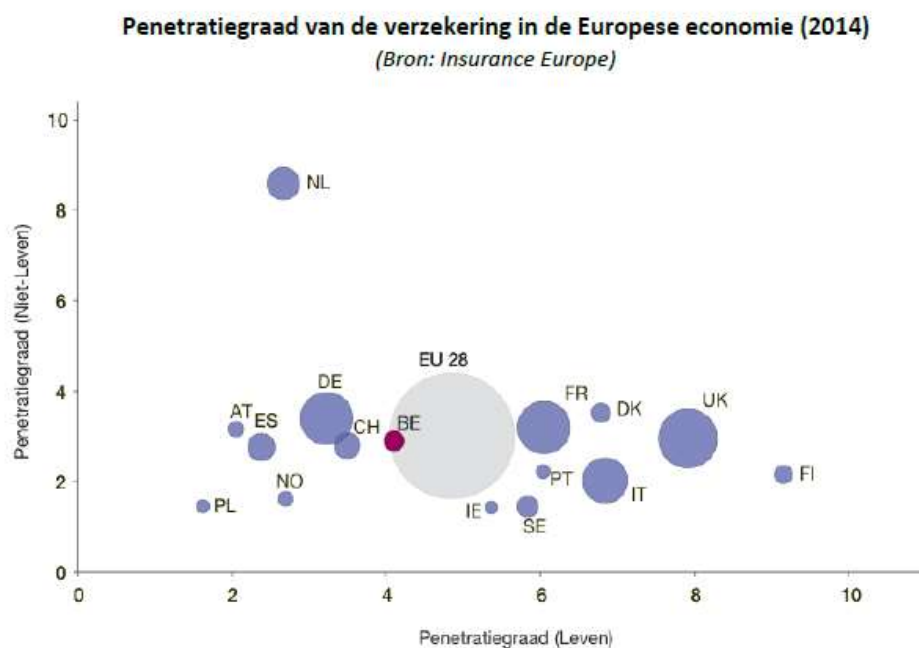
Leven eindelijk stabiel

2014 kende een lichte nominale stijging van het incasso ten belope van 0,9 % van het totale volume van de rechtstreekse zaken in België, na de daling met 14,2 % in 2013. Het premie-inkomen komt zo uit op 28,1 miljard euro, tegenover 27,8 miljard het jaar voordien. In 2013 was het totale premievolume zelfs teruggefallen tot het laagste niveau sinds 2003. Het hoogste premie-inkomen van de laatste tien jaar werd in 2005 genoteerd, waar het bijna 34 miljard euro bedroeg.

In Niet-Leven zet de nagenoeg lineaire groei zich verder door met een stijging van 1,9 % in 2014. De levensverzekering blijft vrij stabiel en stijgt met 0,2 % in 2014 na de abrupte daling met 22,9 % in 2013.

De verklaring voor deze abrupte incassodaling in 2013 schuilt in hoofdzaak in de verzekeringstaks die op 1 januari 2013 bij het gros van de producten leven individueel steeg van 1,1 % naar 2 %.

De groei van 0,9 % van het totale premie-inkomen is dus hoofdzakelijk toe te schrijven aan de stijging van de premie-inkomens niet-leven. Het hoe en waarom van deze stijging wordt verder besproken in het gedeelte Verzekeringen Niet-Leven.

2.2. Marktaandelen

Positie 2014	Verschuiving t.o.v. 2013	Groep	Totaal	Totaal Niet-leven	Totaal Leven
1		AG Insurance	20,8	16,3	24,0
2		AXA	14,2	18,8	11,0
3	↑ 1	KBC	9,1	8,3	9,6
4	↓ 1	Ethias	8,5	11,3	6,6
5		Belfius	6,6	4,9	7,8
6		Allianz	5,7	5,2	6,1
7		P&V	5,4	6,2	4,8
8		Baloise	4,5	6,8	2,9
9		ERGO - DKV - DAS	4,0	4,9	3,3
10	↑ 1	Argenta	3,5	1,0	5,1
11	↓ 1	Delta Lloyd	2,9	0,0	4,9
12	↑ 1	ING	2,2	1,2	2,9
13	↓ 1	Generali	2,0	1,8	2,1
14	↑ 1	Federale	1,2	1,8	0,9
15	↓ 1	Fidea	1,0	1,7	0,5
Top 15			91,6	90,3	92,5

ING sindsdien NN geworden

3. Beleggingen en financiële opbrengsten

Methodologie

Voor het onderzoek van de balansen en de resultaten van de ondernemingen baseert Assuralia zich op de verrichtingen van de aan het toezicht van de NBB onderworpen ondernemingen (ondernemingen naar Belgisch recht en Belgische bijkantoren van ondernemingen die buiten de EER gevestigd zijn).

Belgische bijkantoren van verzekeraars uit andere landen van de Europese Unie zijn dus niet in de studie opgenomen. Met de activiteiten van gespecialiseerde herverzekeraars (die uitsluitend de aangenomen herverzekering beoefenen) is geen rekening gehouden, aangezien die niet onderworpen zijn aan de verplichtingen inzake rapportering aan de NBB.

In het geheel van de verrichtingen (leven en niet-leven) zijn opgenomen: de rechtstreekse verzekeringsverrichtingen in België en het buitenland, alsook de aangenomen herverzekeringsverrichtingen.

Met het oog op coherentie wordt er telkens een onderscheid gemaakt tussen de tak 23-beleggingen en de overige beleggingen. Tak 23-beleggingen worden immers altijd gewaardeerd tegen marktwaarde en gaan gepaard met boekhoudkundige "waardecorrecties" die uit de overige financiële opbrengsten moeten worden gehaald om de niet aan tak 23 toegerekende beleggingsrendementen correct te kunnen analyseren.

Om een beter begrip te hebben van de financiële rendabiliteit van de ondernemingen op jaarbasis worden de rendementen gewaardeerd op basis van de financiële opbrengsten ten opzichte van de gemiddelde marktwaarde van de beleggingen waarop ze betrekking hebben. Men gebruikt de gemiddelde marktwaarde omdat de boekwaarde immers meestal de beleggingsrendabiliteit overschat, aangezien ze geen rekening houdt met de latente meerwaarden.

3.1. Analyse van de beleggingen

De waardering van alle beleggingen "zonder tak 23" tegen hun boekwaarde geeft voor eind 2014 een volume van 229,2 miljard euro, tegenover 223,1 miljard euro eind 2013 (+2,8 %). Tijdens dezelfde periode is hun marktwaarde gestegen van 241,8 miljard euro tot 270 miljard euro (+11,7 %).

Bijna 20 % van de toename in marktwaarde en iets meer dan de helft van de toename in boekwaarde is het gevolg van de hergroepering van een aantal entiteiten in het buitenland onder Belgische ondernemingen. Indien deze hergroepering buiten beschouwing wordt gehouden is de boekwaarde eind 2014 gestegen met 1,2 % tegenover eind 2013 en is de marktwaarde gestegen met 10,1 %.

De waargenomen latente meerwaarden blijven hoog en zijn meer dan verdubbeld ten opzichte van eind 2013. Eind 2014 bedroegen de latente meerwaarden 40,8 miljard euro, ten opzichte van 18,7 miljard euro aan latente meerwaarden eind 2013. De stijging van de latente meerwaarden (+ 22,1 miljard euro) heeft nagenoeg volledig betrekking op obligaties en andere vastrentende effecten. Eind 2014 bedroegen de latente meerwaarden op obligaties 34 miljard euro tegenover 14,1 miljard euro eind 2013. Die sterke stijging is toe te schrijven aan de verdere daling van de rentevoeten en van de "spreads" van voornamelijk Belgische overheidsobligaties ten opzichte van 2013.

De staatsschuldencrisis, die tot uiting gekomen is via aanzienlijke verschillen in de spreads tussen de langetermijnrente van sommige landen uit de Eurozone, benadrukt hoe broos de latente meerwaarden op obligaties zijn.

Wat betreft de hypothecaire leningen, schuldvorderingen, deposito's en andere beleggingen zijn de latente meerwaarden gestegen van 0,5 miljard euro eind 2013 naar 2,2 miljard euro eind 2014. De latente meerwaarden op de participaties, aandelen en terreinen en gebouwen noteerden eind 2014 een stabiel niveau in vergelijking met eind 2013.

De samenstelling van de beleggingen "zonder tak 23" is aanzienlijk geëvolueerd tussen eind 2007 en eind 2014. Opmerkelijk is de gefaseerde daling van het relatieve aandeel van de effecten met variabele opbrengst in de portefeuille van de verzekeraars. Na een lichte daling van de aandelen en andere niet-vastrentende effecten vóór 2007 (13,1 %), volgde een bruuske daling in 2008 (6,2 %). Dit niveau werd aangehouden tot eind 2010 (6 %), gevolgd door een nieuwe daling in 2011 (4,3 %) en in 2012 (4 %), om in 2013 opnieuw licht te stijgen naar 5,3 %. Eind 2014 bedraagt het aandeel van effecten met variabele opbrengst in de portefeuille van de verzekeraars 5,2 %.

De desinvestering in aandelen vanaf 2005 wordt deels verklaard door de vooruitzichten van de toekomstige prudentiële bepalingen "Solvency II" die aanzienlijke solvabiliteitskapitalen opleggen voor beleggingen in aandelen. Daarnaast heeft de financiële crisis tijdens de voorbije jaren geleid tot een strategische herschikking van de effectenportefeuille van de verzekeraars ten voordele van obligaties.

Ontwikkeling en uitsplitsing van de beleggingen zonder tak 23 (in miljoen euro)								
Marktw waarde	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Terreinen en gebouwen	4.222	4.247	4.156	4.095	4.184	4.425	4.247	4.143
Participaties	13.269	13.859	15.888	15.059	13.965	14.484	15.858	17.470
Aandelen en andere effecten met variabele opbrengst	23.309	11.419	11.615	12.704	9.295	9.739	12.785	13.932
Obligaties en andere vastrentende effecten	125.560	135.575	153.465	165.078	172.047	193.112	185.671	207.622
Hypothecaire leningen, schuldvorderingen, deposito's en andere beleggingen	12.099	18.129	14.621	14.516	17.144	19.642	23.274	26.850
TOTAAL	178.459	183.229	199.745	211.452	216.635	241.402	241.835	270.017

Ontwikkeling en uitsplitsing van de beleggingen binnen tak 23 (in miljoen euro)								
Marktw waarde	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Terreinen en gebouwen	170	0	0	0	0	0	0	0
Participaties	3	0	0	0	0	0	22	22
Aandelen en andere effecten met variabele opbrengst	18.894	13.206	14.273	14.493	13.877	13.013	14.742	16.270
Obligaties en andere vastrentende effecten	4.633	4.206	3.925	4.030	3.546	9.008	10.676	11.562
Hypothecaire leningen, schuldvorderingen, deposito's en andere beleggingen	681	511	626	633	618	1.070	715	829
TOTAAL	24.381	17.923	18.824	19.156	18.041	23.091	26.155	28.682

3.2. Financiële opbrengsten en beleggingsrendementen

Het totale rendement van de beleggingen zonder tak 23 met meerwaarden en waardecorrecties ligt in 2014 met 3,7 % op hetzelfde niveau als in 2013.

Het verschil tussen de rendementen vóór en na meerwaarden en waardecorrecties blijft ook in 2014 positief. Deze positieve situatie kan nog even bestendig worden op voorwaarde dat de huidige activa hun maturiteitsdatum nog niet bereikt hebben en de rentevoeten op hetzelfde lage niveau zouden blijven. Van zodra de activa hun maturiteitsdatum bereiken worden deze hoogstwaarschijnlijk vervangen door activa met een lager rendement. Een sterke stijging van de rentevoeten zou daarentegen leiden tot een daling van de obligatiemarkten en bijgevolg tot waardeverminderingen.

Niettegenstaande het verschil tussen de rendementen vóór en na meerwaarden en waardecorrecties ook in 2014 positief is, blijven de rendementen onder de grens van 4 % steken. Dit is lager dan de gemiddelde resultaten van de jaren vóór de financiële crisis van 2008.

MW: meerwaarden

Beleggingen zonder tak 23: Netto financiële opbrengsten (in miljoen euro)								
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Obligaties	4.699	5.488	5.952	6.193	6.202	6.380	6.658	6.851
Aandelen	2.138	-6.731	-216	-80	-3.486	1.635	1.137	1.052
Deelnemingen	2.016	1.064	400	905	914	682	178	711
Terreinen en gebouwen	261	310	297	342	372	337	377	313
Andere (HL, vorderingen en deposito's)	561	740	283	430	442	592	676	561
Totaal beleggingen	9.676	871	6.716	7.790	4.444	9.625	9.025	9.487

HL: hypothecaire leningen

De netto financiële opbrengsten van de obligaties zijn gestegen van 6,7 miljard euro eind 2013 tot 6,9 miljard euro eind 2014. Het globale rendement van de obligaties is stabiel gebleven op 3,5 %. Dit cijfer dient gerelativeerd te worden. Door de aanzienlijke stijging van de latente meerwaarden op de obligaties, is de gemiddelde marktwaarde van de beleggingen sterk toegenomen. De stijging van de financiële opbrengsten is echter minder groot omdat de meerwaarden op de obligaties niet altijd worden gerealiseerd. Bijgevolg is het rendement op de obligaties gewaardeerd aan marktwaarde stabiel gebleven in 2014.

Beleggingen zonder tak 23: Rendement netto financiële opbrengsten (in % van de gemiddelde marktwaarde van de beleggingen)								
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Obligaties	3,9	4,2	4,2	3,9	3,7	3,5	3,5	3,5
Aandelen	9,0	-38,4	-1,9	-0,7	-31,5	17,0	10,1	7,9
Deelnemingen	16,2	7,8	2,7	5,9	6,3	4,8	1,2	4,3
Terreinen en gebouwen	6,5	7,3	7,1	8,3	9,0	7,8	8,7	7,5
Andere (HL, vorderingen en deposito's)	4,8	5,0	1,7	3,0	2,8	3,2	3,2	2,2
Totaal beleggingen	5,6	0,5	3,5	3,8	2,1	4,2	3,7	3,7

HL: hypothecaire leningen

4. Commissielonen en kosten

4.1. Beheers- en administratiekosten

De beheers- en administratiekosten, of algemene kosten, bedragen in 2014 4,1 miljard euro, tegenover 3,6 miljard euro in 2013. Deze toename is voor 80 % het gevolg van de hergroepering van een aantal entiteiten in het buitenland onder Belgische ondernemingen. Indien we hiervan abstractie maken bedraagt de toename van de algemene kosten zo'n 3 % (in de plaats van 14 %) en is deze vergelijkbaar met de toename in 2013.

De toename van de algemene kosten met 14 % staat tegenover een toename met 6,6 % van de verdiende premies, een toename met 3,4 % van de uitkeringen en een toename van 3,5 % van de technische voorzieningen.

De jaarrekening voorziet in een dubbele uitsplitsing van de algemene kosten. Het aandeel van de personeelskosten binnen het totaal van de algemene kosten stijgt licht, van 56,8 % van het totaal in 2013 tot 58,4 % in 2014.

Uitsplitsing van de beheers- en administratiekosten in 2014
(met 2013 ter vergelijking)
(in miljoen euro)

Per bestemming	2014			2013	
	Technische rekening		Niet-technische rekening	Totaal	
	Niet-Leven	Leven			Totaal
Beheerskosten i.v.m. acquisitie	824	277	-	1.100	969
Interne schadebeheerskosten	899	134	-	1.033	887
Administratiekosten	1.181	595	-	1.776	1.556
Beleggingsbeheerskosten	35	139	15	188	179
Totaal	2.939	1.144	15	4.098	3.591
Per aard					
Personeel	-	-	-	2.393	2.040
Andere bedrijfskosten	-	-	-	1.704	1.551
Totaal	-	-	-	4.098	3.591

4.2. Commissielonen

De commissielonen aan de tussenpersonen bedragen in totaal 3.199 miljoen euro in 2014, wat 308 miljoen euro meer is dan in 2013 (+10,6 %). De verdiende premies stijgen met 6,6 % ten opzichte van 2013. Hierdoor stijgt het aandeel van de commissielonen in de verdiende premies van 9,9 % in 2013 tot 10,2 % in 2014.

De sterkste toenames van de commissieloonratio's gelden voor de Directe zaken in het buitenland, zowel voor Leven als voor Niet-Leven. Maar deze verrichtingen kennen aanzienlijke wijzigingen van hun verdiende premies (+116,6 % voor Niet-Leven en -33,3 % voor Leven) en zijn bijgevolg niet noodzakelijk vergelijkbaar voor de twee beschouwde jaren.

De verrichtingen Leven individueel takken 21-22-26 kennen een daling van de commissieloonratio van 8,8 % in 2013 tot 7,8 % in 2014.

Premies en commissielonen

(in miljoen euro)

	Verdiende premies		Commissielonen		Verhouding (in %)	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014
BOAR (*)	9.486	9.569	1.559	1.584	16,4	16,6
AO Wet van 71 (*)	999	991	66	67	6,6	6,8
Leven individueel tak 21-22-26 (*)	8.081	8.815	707	689	8,8	7,8
Leven individueel tak 23 (*)	2.605	2.398	126	123	4,8	5,1
Leven groep takken 21/23 (*)	5.448	4.948	78	75	1,4	1,5
Directe zaken in buitenland (Niet-Leven)	1.573	3.407	164	425	10,4	12,5
Directe zaken in buitenland (Leven)	108	72	11	8	10,2	11,3
Totaal van de verrichtingen (**)	29.354	31.278	2.891	3.199	9,9	10,2

(*) Directe zaken in België

(**) Inclusief directe zaken in het buitenland en aangenomen herverzekering

4.3. Totaal van de kosten en commissielonen

In 2014 nemen de relatieve kosten en commissielonen toe met 1,2 procentpunten tot 23,3 %. De voornaamste absolute toename is in 2014 terug te vinden bij de personeelskosten (+17,3 % tot 2.393 miljoen euro). De verdiende premies nemen in 2014 echter slechts toe met 6,6 %, waardoor de relatieve personeelskosten in 2014 aanzienlijk hoger liggen dan in 2013.

Ontwikkeling van de kosten en commissielonen voor alle activiteiten samen

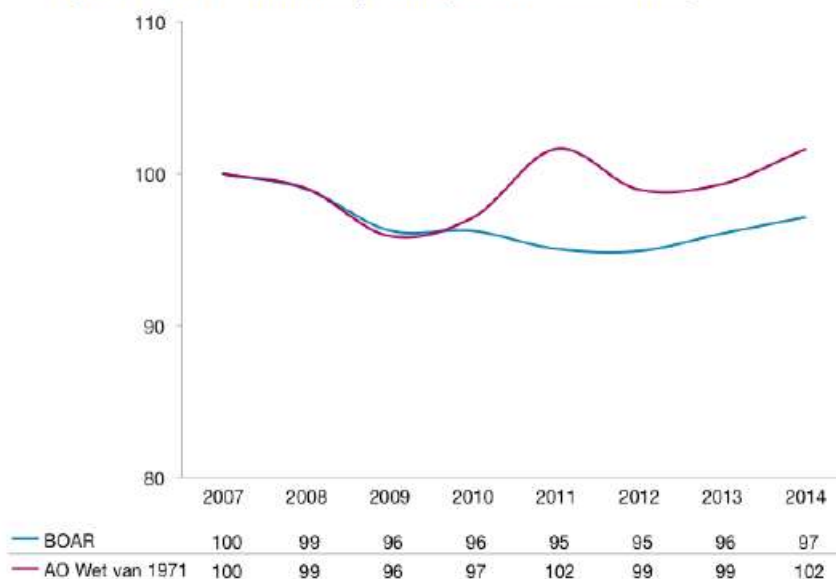
(in % van de verdiende premies)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Commissielonen	7,5	8,2	8,3	8,3	8,5	8,5	9,9	10,2
Personeelskosten	5,7	6,1	6,2	6,1	6,2	5,9	6,9	7,7
Andere bedrijfskosten	4,4	4,8	4,3	4,5	4,7	4,4	5,3	5,4
Commissielonen en algemene kosten	17,6	19,1	18,8	18,9	19,4	18,8	22,1	23,3

Volgend grafiek geeft de evolutie van het relatieve gewicht van de kosten en commissielonen in functie van de verdiende premies voor de BOAR-verrichtingen en de arbeidsongevallenverrichtingen. Van 2007 naar 2014 daalt het relatieve gewicht van kosten en commissielonen bij de BOAR-verrichtingen en stijgt het lichtjes bij de arbeidsongevallenverrichtingen.

Ontwikkeling van het relatieve gewicht van de commissielonen en algemene kosten

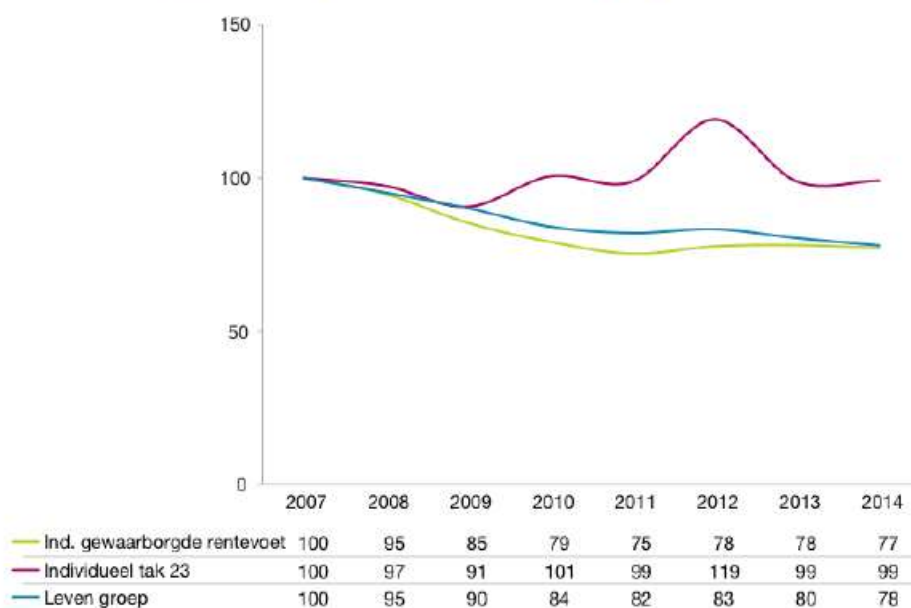
(in % van de verdiende premies, index: 2007 = 100)

Voor de individuele verzekeringen met gewaarborgde rentevoet en voor de groepsverzekering daalt het relatieve gewicht van de kosten en commissielonen in functie van de gemiddelde technische voorzieningen aanzienlijk in de periode 2007-2014. Bij de individuele levensverzekeringen tak 23 fluctueert het relatieve gewicht van de kosten en commissielonen in de periode 2007-2014, maar het relatieve gewicht in 2014 is vergelijkbaar met dat van 2007.

Ontwikkeling van het relatieve gewicht van de commissielonen en algemene kosten

(in % van de gemiddelde technische voorzieningen, index: 2007 = 100)

5. Rendabiliteit

Methodologie

Voor het onderzoek van de balansen en de resultaten van de ondernemingen baseert Assuralia zich op de verrichtingen van de aan het toezicht van de NBB onderworpen ondernemingen (ondernemingen naar Belgisch recht en Belgische bijkantoren van ondernemingen die buiten de EER gevestigd zijn).

In het geheel van de verrichtingen (leven en niet-leven) zijn opgenomen: de rechtstreekse verzekeringsverrichtingen in België en het buitenland, alsook de aangenomen herverzekeringsverrichtingen.

5.1. Synthese van de resultatenrekening

De resultatenrekening bevat drie aparte onderdelen: de technische rekeningen niet-leven en leven en de niet-technische rekening.

De **technische rekeningen** omvatten alle technische en financiële elementen die rechtstreeks aan de verzekeringsactiviteiten gekoppeld zijn.

De **niet-technische rekening** omvat alle andere posten, zoals de financiële opbrengsten uit het eigen vermogen, de belastingen op het resultaat of de uitzonderlijke elementen die niet rechtstreeks aan de verzekeringsverrichtingen toe te schrijven zijn.

De technisch-financiële rendabiliteitsratio's en de ratio's op basis van de niet-technische rekening worden, tenzij anders vermeld, uitgedrukt in procent van het totaal van de in niet-leven (of "schade") en leven verdiende premies. In 2014 bedragen de totale verdiende premies voor het geheel van alle activiteiten 31,3 miljard euro, tegenover 29,4 miljard euro in 2013.

5.1.1. Technische rekening niet-leven

De **technische rekening niet-leven** omvat de directe zaken in België (BOAR en arbeidsongevallen), de directe zaken in het buitenland en de aangenomen herverzekering. In 2014 heeft de onderzochte steekproef betrekking op een volume verdiende premies van 15 miljard euro voor het geheel van die verrichtingen, tegenover 13,1 miljard in 2013.

Het netto technisch-financiële saldo bedraagt 1,484 miljard euro in 2014 (tegenover 1,149 miljard euro in 2013), dit is 9,9 % van de verdiende premies (tegenover 8,8 % in 2013). Het netto technisch-financiële saldo stijgt hiermee geleidelijk aan opnieuw naar het niveau van vóór de financiële crisis van 2008, toen het meer dan 10 % bedroeg.

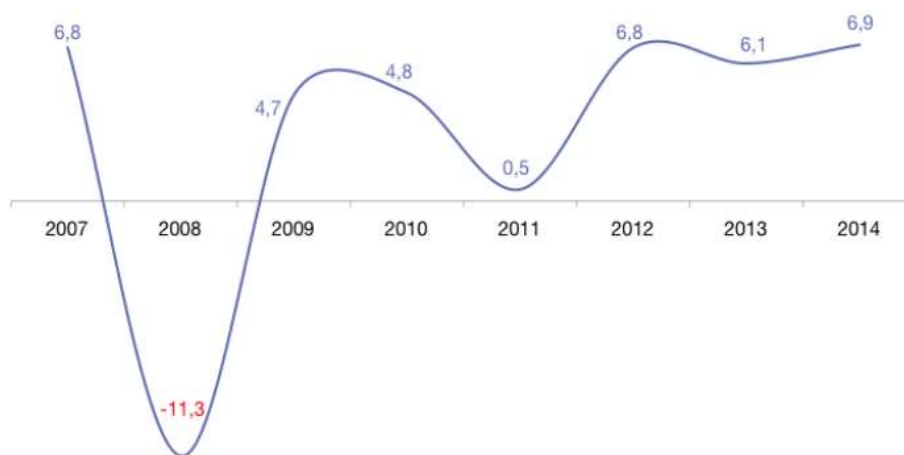
5.1.2. Technische rekening leven

De **technische rekening leven** omvat alle levensverzekeringsverrichtingen in België (leven individueel en leven groep, hoofdovereenkomst en aanvullende verzekering).

De verdiende premies voor de verrichtingen "leven" bleven in 2014 ongewijzigd in vergelijking met het jaar voordien: 16,3 miljard euro. Het effect van de verhoging van de premietaks op individuele levensverzekeringen in 2013 is nog steeds merkbaar: ten opzichte van 2012 zijn de verdiende premies in 2014 met 4,8 miljard euro (-22,6%) gedaald.

Voor **alle verzekeringsverrichtingen samen** vertoont de markt in 2014 een winst van 2,16 miljard euro in vergelijking met 1,79 miljard euro in 2013. Deze stijging in het resultaat van de technische rekeningen is bijna uitsluitend te wijten aan "niet-leven" en meer bepaald aan de verrichtingen in het buitenland en het segment BOAR. Uitgedrukt in procent van de verdiende premies, ligt de winst in 2014 op 6,9 %, het hoogste niveau van de voorbije acht jaar.

Geheel van de verrichtingen: netto technisch-financiële saldi
(in % van de verdiende premies)

5.1.3. Niet-technische

De niet-technische rekening omvat alle andere posten van de resultatenrekening die niet rechtstreeks toe te rekenen zijn aan de verzekeringsverrichtingen.

Lopend resultaat: netto technisch-financiële saldi, verhoogd met het saldo van de financiële opbrengsten van de niet-technische rekening en het saldo van de andere terugkerende opbrengsten en kosten die niet aan de verzekeringsactiviteit verbonden zijn.

Het lopend resultaat vóór belastingen is gestegen van 2,03 miljard euro in 2013 naar 2,46 miljard euro in 2014. In 2014 bedraagt het lopend resultaat 7,9 % van de verdiende premies.

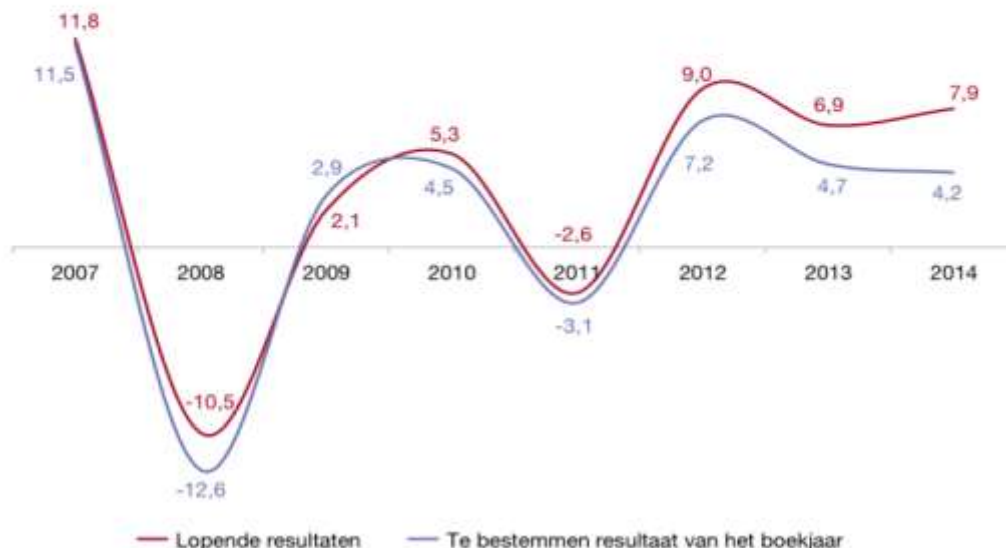
Te bestemmen resultaat van het boekjaar: lopend resultaat, verhoogd met het saldo van de niet-recurrente opbrengsten en kosten (uitzonderlijke opbrengsten en kosten, nettobelastingen en netto-overdrachten van/naar de belastingvrije reserves).

In 2014 vertoont het te bestemmen resultaat van het boekjaar een winst van 1,32 miljard euro, in vergelijking met 1,38 miljard euro in 2013. Het te bestemmen resultaat bedraagt in 2014 4,2 % van de verdiende premies.

Het verschil tussen het lopende resultaat (2,46 miljard euro) en het te bestemmen resultaat bedraagt 1,13 miljard euro en is in hoofdzaak toe te schrijven aan het uitzonderlijk resultaat (-437 miljoen euro) en de belastingen (-709 miljoen euro).

Lopende resultaten en te bestemmen resultaten van het boekjaar

(in % van de verdiende premies)

5.2. Evolutie van de boekhoudkundige resultaten

De boekhoudkundige resultaten van 2014 liggen in lijn met deze van de jaren 2009, 2010 en 2013, maar onder de resultaten van 2012. Het boekjaar 2014 werd afgesloten met een netto winst van 1,324 miljard euro, tegenover een netto winst van 1,384 miljard euro eind 2013. Het positieve resultaat van de sector in 2014 is het resultaat van een gecumuleerde winst van 1,507 miljard euro en een gecumuleerd verlies van 183 miljoen euro.

Te bestemmen resultaten van het boekjaar

(in miljoen euro)

5.3. Eigen vermogen en rendabiliteit

Ontwikkeling van het eigen vermogen (in miljoen euro)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
"Boekwaarde"								
31/12	13.951	15.347	17.589	17.392	16.598	17.217	17.441	18.481
Gemiddelde	13.232	14.649	16.468	17.491	16.995	16.908	17.329	17.961
"Marktwaarde"								
31/12	21.093	15.894	20.630	20.745	18.984	20.568	22.087	25.311
Gemiddelde	21.452	18.494	18.262	20.688	19.865	19.776	21.327	23.699
Marktwaarde (Basis: Gemiddelde 2007 = 100)	100%	86%	85%	96%	93%	92%	99%	110%

Boekhoudkundig eigen vermogen: totaal van eigen vermogen en fondsen voor toekomstige dotaties, verminderd met de immateriële vaste activa en het niet-gestorte deel van het kapitaal.

Eigen vermogen volgens marktwaarde: boekhoudkundig eigen vermogen vermeerderd met de niet-obligatiegebonden netto latente meerwaarden.

Het "boekhoudkundige" eigen vermogen bedraagt 18,5 miljard euro eind 2014, dit is een stijging ten opzichte van vorig jaar (17,4 miljard euro). Het ligt aldus 32,5 % hoger dan eind 2007.

Die "gunstige" ontwikkeling wat betreft de solvabiliteit van de ondernemingen tijdens de afgelopen jaren was maar mogelijk dankzij de massale injecties vanwege bestaande of nieuwe aandeelhouders om de bijzonder negatieve gevolgen van de resultaten van 2008 te compenseren. Verder hebben de verzekeringsondernemingen de voorbije drie jaar een belangrijk deel van het te bestemmen saldo overgedragen naar de balans om te voldoen aan de toenemende reglementaire behoeften aan solvabiliteitskapitaal.

Eind 2014 ligt het eigen vermogen uitgedrukt in "marktwaarde", dit wil zeggen door alle niet-obligatiegebonden latente meerwaarden in het eigen boekhoudkundige vermogen op te nemen, 37 % hoger dan het eigen vermogen in boekwaarde. Dit impliceert een stijging ten opzichte van vorig jaar, toen die latente meerwaarden 26,6 % van het eigen vermogen in boekwaarde vertegenwoordigden. Dit wordt verklaard door de stijging van de niet-obligatiegebonden latente meerwaarden ten belope van 2,184 miljard euro.

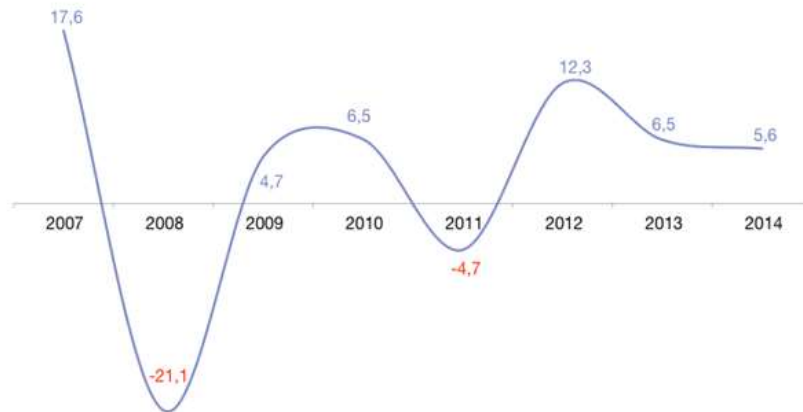
Eind 2014 maakt het eigen vermogen "volgens marktwaarde" 247 % van de vereiste marge uit, tegenover 223 % eind 2013, 212 % eind 2012 en 273 % eind 2004.

Het rendement op eigen vermogen (RoE) wordt gedefinieerd aan de hand van twee verschillende indicatoren.

Op basis van de eerste wordt dit gedefinieerd als de verhouding tussen het te bestemmen resultaat van het boekjaar enerzijds en de gemiddelde waarde van het eigen vermogen volgens marktwaarde anderzijds.

In 2014 bedraagt het RoE op basis van deze indicator 5,6 % tegenover 6,5 % in 2013 en 12,3% in 2012. De lichte daling van het rendement ten opzicht van 2013 wordt hoofdzakelijk verklaard door de stijging van het eigen vermogen volgens marktwaarde. De sterke daling van het RoE in vergelijking met 2012 is te wijten aan de daling van de verdiende premies in de activiteiten leven.

Rendabiliteit van het eigen vermogen*
(marktwaarde, in %)

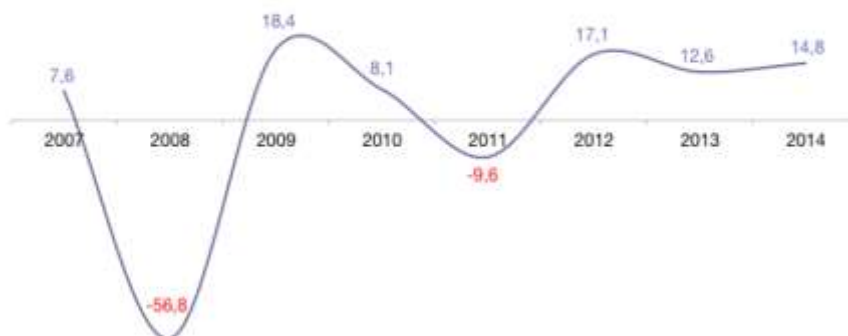

* Te bestemmen winst / Gemiddeld eigen vermogen aan "Marktwaarde"

Rendabiliteit van het eigen vermogen kan ook worden weergegeven met een tweede indicator, dit is de "netto vermogensvariatie" van de onderneming tussen het begin en het einde van elk boekjaar. Dit is de ratio van de som van het te bestemmen resultaat en de verandering van de toelaatbare latente meerwaarden over het gemiddelde van het eigen vermogen uitgedrukt in marktwaarde. De grafiek illustreert de grotere variabiliteit van de resultaten die op de tweede manier bepaald wordt.

Terwijl de netto vermogensvariatie in 2012 nog 17,1 % bedroeg, daalde die ratio voor 2013 tot 12,6 % door het aanzienlijk lager te bestemmen resultaat in 2013. In 2014 stijgt de netto vermogensvariatie tot 14,8% door een significante stijging van de toelaatbare latente meerwaarden (+2,2 miljard euro).

Rendabiliteit van het eigen vermogen*
(basis: netto vermogensvariatie, in %)

* Te bestemmen winst gecorrigeerd met de wijziging van de netto latente meerwaarden andere dan op obligaties/Gemiddeld eigen vermogen aan "Marktwaarde"

De "netto vermogensvariatie", die de verzekeringsondernemingen zouden kunnen voorleggen als ze de IFRS-standaarden toepassen, moet natuurlijk met de grootste voorzichtigheid geïnterpreteerd worden aangezien hier het probleem van de betrouwbaarheid en de toepasselijkheid van de "fair value" enerzijds en dat van de "boekhoudkundige mismatch" anderzijds rijst.

De ratio omvat immers de wijzigingen van de latente meer- en minderwaarden op activa, maar niet het equivalent ervan op passiva, die gewaardeerd worden op basis van hun historische waarde of op basis van de afgeschreven kostprijs.

De ondernemingen die over een ALM-beheer beschikken dat zorgt voor een adequate verbinding tussen activa en passiva, zouden de variabiliteit van die ratio moeten doen dalen. Deze variabiliteit zou dan idealiter enkel een weergave mogen zijn van de economische mismatches, die op hun beurt weergeven in welke mate de ondernemingen aan risico's blootstaan, en niet langer een boekhoudkundige mismatch zoals dit momenteel het geval is.

Dit kan echter slechts bewaarheid worden als in het raam van de IFRS-normen en in het raam van Solvency II de definitie van "marktwaarde" van de passiva ook rekening houdt met het economische model dat eigen is aan de verzekeringsactiviteiten op lange termijn en dit via de integratie van juiste anticyclische maatregelen ("volatility adjustment" en "matching adjustment") in de balansevaluatie.

6. Solvabiliteit

Solvabiliteitsmarge

Samengestelde solvabiliteitsmarge: vermogen van de verzekeringsonderneming, vrij van elke voorzienbare verplichting.

- ▶ De samenstelling van die marge stoelt op een lijst van in aanmerking te nemen elementen, die reglementair vastgesteld is.
- ▶ Er wordt een onderscheid gemaakt tussen het expliciete deel van de marge (eigen vermogen, achtergestelde leningen, niet-technische reserves, suppletiebijdragen voor onderlinge maatschappijen, ...) en het impliciete deel (niet-afgeschreven acquisitiekosten in de voorzieningen leven, netto latente meerwaarden, ...).
- ▶ De elementen uit het expliciete gedeelte worden automatisch in aanmerking genomen, die van het impliciete gedeelte op verzoek van de onderneming en met goedkeuring van de NBB.
- ▶ Een gedeelte van de samengestelde marge dient voor de dekking van de activiteiten niet-leven en een ander gedeelte voor de dekking van de activiteiten leven.

Vereiste solvabiliteitsmarge: bedragen van de samengestelde marge waarover de verzekeringsonderneming met betrekking tot haar activiteiten moet beschikken voor elk van de groepen niet-leven en leven.

Die bedragen zijn berekend op basis van:

- ▶ de premies en de schadegevallen in de niet-levensverzekering;
- ▶ de premies, de schadegevallen en de voorzieningen voor definitieve renten in de arbeidsongevallen;
- ▶ de technische voorzieningen en het risicokapitaal in de levensverzekering;
- ▶ het risico dat de onderneming loopt wegens het aanwenden van afgeleide producten.

Dekkingsratio

Verhouding tussen de samengestelde marge en vereiste marge.

NBB-correctie

Verrichting waarbij de toegelaten latente meerwaarden uit de beschikbare marge gehaald worden en vervangen worden door het verschil tussen de huidige waarde van de beleggingen en hun boekwaarde (netto latente meerwaarden of netto latente minderwaarden).

Deze verrichting heeft tot doel de solvabiliteitsmarge die de verzekeringsondernemingen samenstellen, op een eenvormige wijze te beoordelen, los van de vaststelling door de onderneming van een eventuele "duurzame" minderwaarde op beleggingen, met het boeken van een waardevermindering als gevolg.

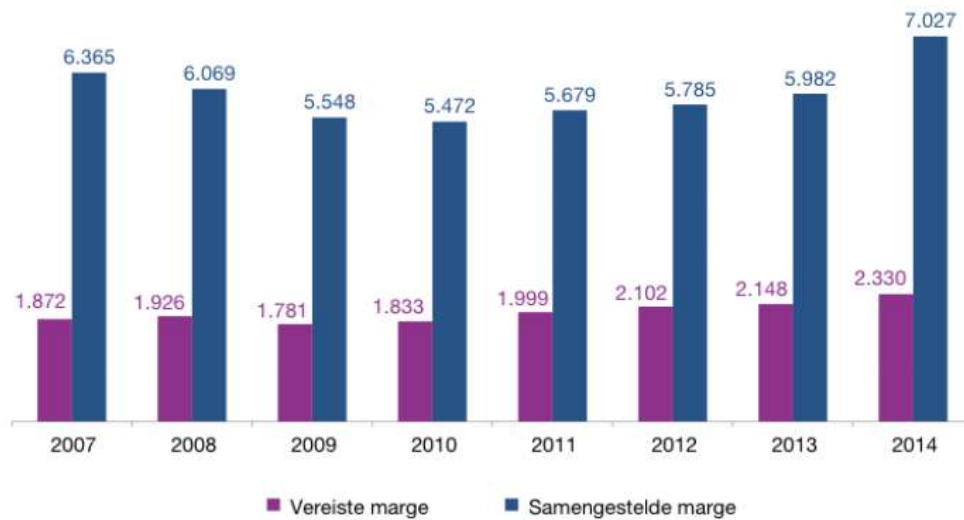
Weerstandstest

Verrichting waarbij de gecorrigeerde solvabiliteitsmarge vermindert wordt met een bepaald percentage van de huidige waarde van een beleggingscategorie en vervolgens vergeleken wordt met de vereiste marge.

Op die manier gaat men na of de marge van de onderneming volstaat voor het opvangen van waardeverminderingen van activa, vastgelegd op 25 % voor aandelen, 15 % voor onroerende goederen en 5 % voor obligaties.

6.1. Solvabiliteitsmarge niet-leven

Vereiste en samengestelde marge niet-leven
(in miljoen euro)

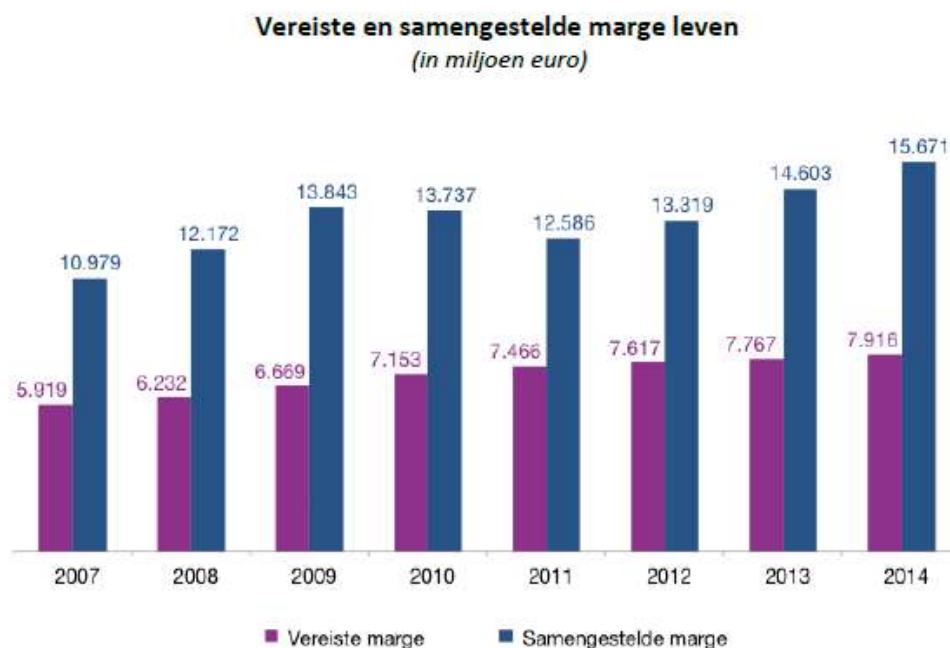
2007-2013: Cijfers NBB, 2014: Berekeningen Assuralia

Doordat in 2013 en 2014 de samengestelde marge in absolute waarde meer is gestegen dan de vereiste marge, heeft de daling in de dekkingsratio, waarneembaar tussen 2007 en 2012, zich niet verdergezet sinds 2013. In 2014 is de dekkingsgraad van de marge niet-leven gestegen van 279 % naar 302 % van de vereiste marge. Indien er abstractie gemaakt wordt van de hoger vermelde hergroepering van een aantal entiteiten in het buitenland onder Belgische ondernemingen dan stijgt de dekkingsgraad van de marge niet-leven in 2014 tot 284 %.

Eind 2014 vertegenwoordigen de expliciete bestanddelen van de marge 91 % van de totale samengestelde marge, net zoals dit in 2013 het geval was. Die ratio lag in de jaren voor 2008 lager door de aanzienlijke latente meerwaarden die de ondernemingen in hun samengestelde solvabiliteitsmarge konden opnemen. De stijging van de latente meerwaarden, die relatief groter is dan de ontwikkeling van de absolute bedragen van de expliciete marge, verklaart de daling van deze ratio sinds 2013. Het impliciete deel van de marge niet-leven is uitsluitend samengesteld uit latente meerwaarden, die slechts mogen worden opgenomen na goedkeuring door de toezichthouder.

6.2. Solvabiliteitsmarge leven

De vereiste marge voor de verrichtingen leven stijgt in 2014 met 1,9 %. Die stijging is grotendeels te verklaren door de stijging in de technische voorzieningen leven individueel (tak 23) en in de technische voorzieningen leven groep. De technische voorzieningen vormen namelijk de meest essentiële elementen van de berekeningsbasis van de vereiste marge in de levensverzekering. Deze tendens ligt in de lijn van wat werd waargenomen in de vorige jaren. Voor alle ondernemingen samen bedraagt de vereiste marge 7.916 miljoen euro in 2014, tegenover 7.767 miljoen euro een jaar eerder.

2007-2013: Cijfers NBB, 2014: Berekeningen Assuralia

Omdat in 2014 de samengestelde marge in absolute waarde meer is gestegen dan de vereiste marge, wordt in 2014 de opwaartse trend in de dekkingsgraad sinds eind 2011 verdergezet. Eind 2014 bedraagt de totale dekkingsgraad leven 198 % van de vereiste marge, tegenover 188 % eind 2013 en 175 % eind 2012.

De groei van de samengestelde marge is groter, van 14.603 miljoen euro eind 2013 tot 15.671 miljoen euro eind 2014. Hiermee stijgt de samengestelde marge met 7,3 % in 2014.

6.3. Totale en gecorrigeerde solvabiliteitsmarge

In totaal moesten de ondernemingen eind 2014 een marge samenstellen van 10.246 miljoen euro, tegenover 9.915 miljoen euro eind 2013. De totale vereiste marge voor de verrichtingen leven en niet-leven stijgt dus met 3,3 %.

Tegelijk stijgt ook de samengestelde marge van 20.586 miljoen euro eind 2013 naar 22.698 miljoen euro eind 2014. Dit is een stijging met 10,3 % (tegenover een stijging van 7,8 % in 2013).

De gecorrigeerde samengestelde marge eind 2014 wordt berekend door 4,5 miljard euro latente meerwaarden uit de samengestelde marge te halen en te vervangen door 40,8 miljard euro, het totaal van de latente meer- en minwaarden die de sector in de boekhoudstaten laat optekenen.

Volgens de NBB is die correctie gerechtvaardigd omdat in het impliciete gedeelte van de samengestelde marge geen latente minwaarden en niet alle latente meerwaarden worden opgenomen, en de berekeningswijze van de "duurzame minderwaarden" sterk verschilt van onderneming tot onderneming.

De gecorrigeerde beschikbare marge ligt aldus 36,3 miljard euro hoger dan het niet-gecorrigeerde bedrag van 22,7 miljard euro. Dat is een excedent van 160 % terwijl, in 2013, het excedent tegenover de niet-gecorrigeerde marge 75 % bedroeg.

Die correctie heeft de waardering van de gemiddelde solvabiliteit van de ondernemingen gunstig beïnvloedt, 2008 uitgezonderd. Voor 2014 bedraagt de correctie 354 % van de vereiste marge. Door de gestegen latente meerwaarden op obligaties en andere vastrentende effecten in 2014 is de gecorrigeerde dekkingsratio sterk gestegen van 365 % tot 576 %.

De meer uitgesproken variabiliteit van de gecorrigeerde dekkingsratio van de vereiste marge in vergelijking met de niet-gecorrigeerde ratio wordt verklaard door de grote volatiliteit van de latente meer- of minderwaarden.

Solvabiliteitsmarge niet-leven en leven
(in miljoen euro)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Niet-gecorrigeerde samengestelde marge	17.344	18.241	19.391	19.209	18.266	19.104	20.586	22.698
Gecorrigeerde samengestelde marge	19.512	16.697	23.386	20.897	20.437	40.453	36.096	58.970
Gecorrigeerde samengestelde marge / Niet-gecorrigeerde samengestelde marge	113%	92%	121%	109%	112%	212%	175%	260%
Gecorrigeerde samengestelde marge / Samen te stellen marge	258%	207%	280%	235%	219%	418%	365%	576%

Cijfers NBB en Assuralia, berekeningen Assuralia

6.4. Weerstandstests

Door de marktwaarde van de aandelen fictief met 25 % te verminderen, daalt de solvabiliteitsratio "gecorrigeerde beschikbare marge/vereiste marge" met 76,4 procentpunten, van 575,5 % tot 499,1 %. De minder grote gevolgen van die klap sinds 2008 wordt verklaard door het kleinere volume aandelen in de effectenportefeuilles van de verzekeraars.

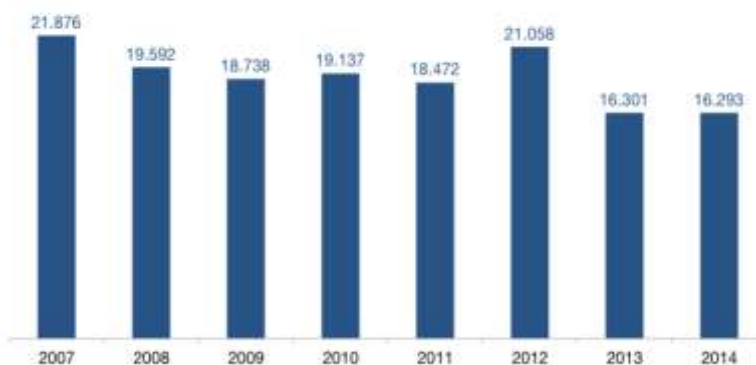
Een waardevermindering met 15 % van de onroerende goederen, hypothecaire leningen en leasingrechten zou dan weer een gemiddelde daling van de solvabiliteitsratio's meebrengen met 23 procentpunten. Dit geeft ongeveer hetzelfde resultaat als de voorbije twee jaren.

Met een vermindering met 5 % van de marktwaarde van de obligaties en deposito's zou de gecorrigeerde solvabiliteitsratio 104 procentpunten lager liggen en uitkomen op 471 % van het niveau van de vereiste marge. Het belangrijke relatieve aandeel van de obligaties in de portefeuilles verklaart de omvang van deze daling, die de gevoeligheid van de sector voor rentevoetschommelingen en de complexiteit van het actief/passiefbeheer van de verzekeraars aantoont. Welke weerstandstest men ook toepast, de gecorrigeerde beschikbare marge na toepassing van de test is altijd ruimschoots groter dan het bedrag van de vereiste marge. De weerstandstests tonen aan dat de reglementaire solvabiliteit van de sector bestand is tegen de waardeverminderingen zoals bepaald door de toezichthouder.

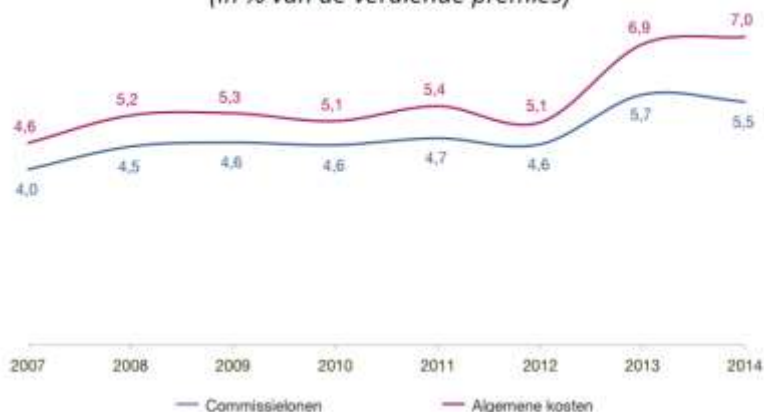
7. Evolutie van de voornaamste resultaten

7.1. Levensverzekering

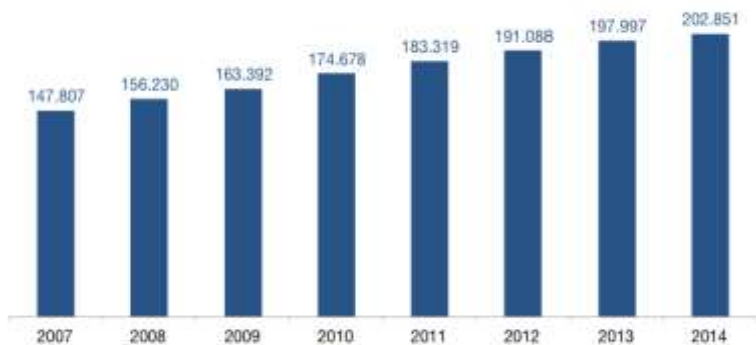
Verdiende premies
(in miljoen euro)

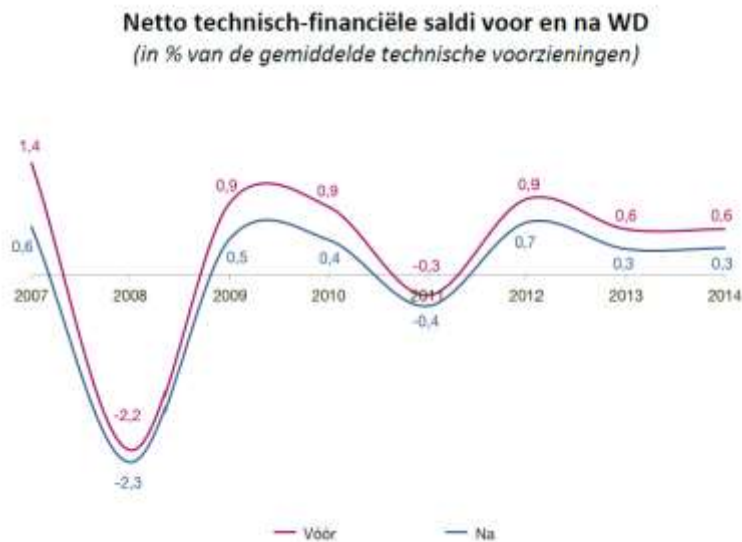
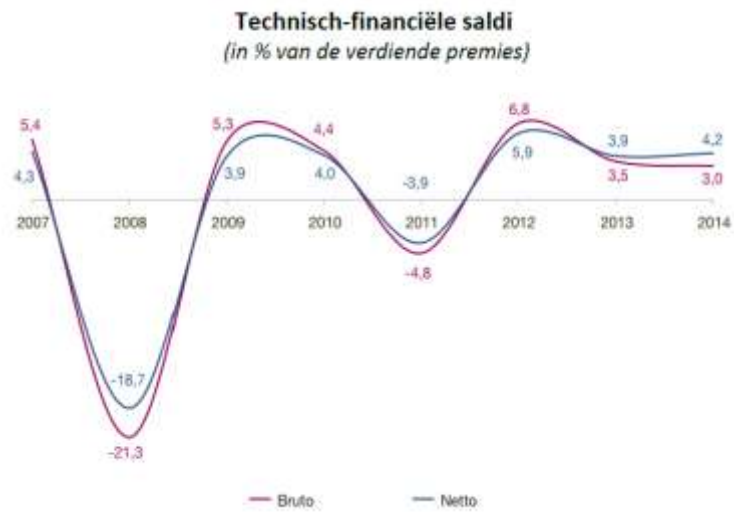

Commissielonen en algemene kosten
(in % van de verdiende premies)

Gemiddelde technische voorzieningen
(in miljoen euro)

WD: winstdeelname

Na de terugval in 2011 met 0,7 miljard euro stijgen de premie-inkomens voor de verrichtingen leven in 2012 met 2,6 miljard euro tot 21,1 miljard euro en bereiken ze daarmee het hoogste niveau sinds 2008. In 2013 dalen de premie-inkomens echter met 4,8 miljard euro (bijna één vierde) en bedragen ze nog slechts 16,3 miljard euro. Door de toename van de verzekeringstaks van 1,1 % naar 2 % op 1 januari 2013 voor het gros van de producten leven individueel, kende de verkoop namelijk een boost op het einde van 2012 en een terugval in 2013.

In 2014 blijven de premie-inkomens voor de verrichtingen leven quasi stabiel op 16,3 miljard euro. De kleine afname is het gevolg van een daling van de premie-inkomens met betrekking tot de rechtstreekse verrichtingen in het buitenland, deze bedragen 72 miljoen in 2014 tegenover 107 miljoen in 2013. Het premie-inkomen van de rechtstreekse verrichtingen in België kent in 2014 een toename van 0,2 %.

In 2013 en 2014 bedragen de commissielonen respectievelijk 929 en 903 miljoen euro, tegenover 963 miljoen euro in 2012. Door de afname van de premie-inkomens liggen de commissielonen relatief gezien echter 1 procentpunt hoger in 2013 en 2014 dan in 2012.

De algemene kosten bedragen in 2013 en 2014 respectievelijk 1.116 en 1.143 miljoen euro, tegenover 1.068 miljoen euro in 2012. Relatief gezien liggen de algemene kosten in 2013 en 2014 bijna 2 procentpunten hoger dan in 2012.

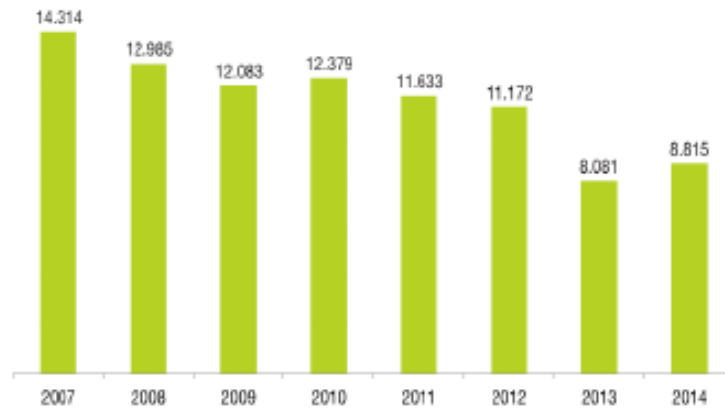
Tegenover de 16,3 miljard euro verdiende premies staan in 2014 17,9 miljard euro uitkeringen en een toename van de technische voorzieningen van 200,1 miljard euro begin boekjaar tot 205,6 miljard euro einde boekjaar.

Terwijl de toename van de gemiddelde technische voorzieningen in de periode 2008-2012 tussen 4 % en 7 % bedroeg, valt deze in 2013 en 2014 terug op respectievelijk 3,6 % en 2,5 %. De gemiddelde technische voorzieningen nemen in 2014 toe met 4,9 miljard euro en komen uit op 203 miljard euro.

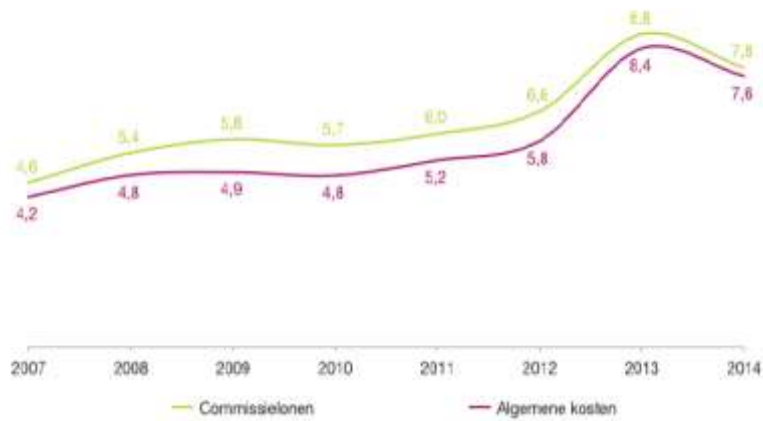
In de periode 2009-2014 leverden de verrichtingen Leven positieve netto financiële opbrengsten op, wat in schril contrast staat met 2008, waar de financiële lasten hoger lagen dan de financiële opbrengsten. In 2014 bedragen de netto financiële opbrengsten 4,9 % van de gemiddelde technische voorzieningen, tegenover 4,5 % in 2013. In absolute bedragen liggen de financiële opbrengsten in 2014 op 10 miljard euro tegenover 8,9 miljard euro in 2013.

7.1.1. Individuele verzekeringen met gewaarborgde rentevoet (tak 21-22-26)

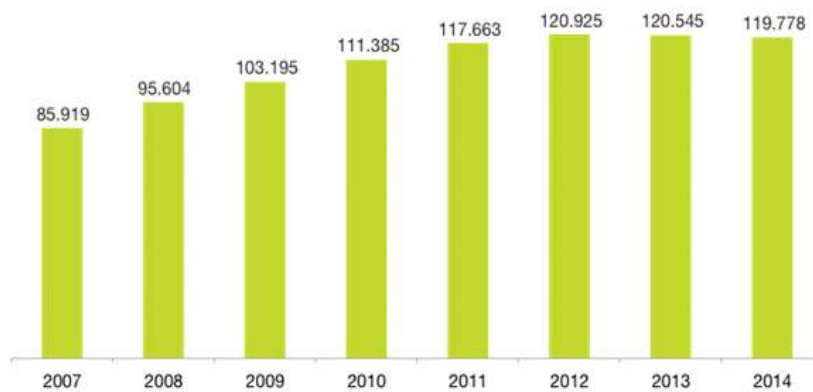
Verdiende premies (in miljoen euro)

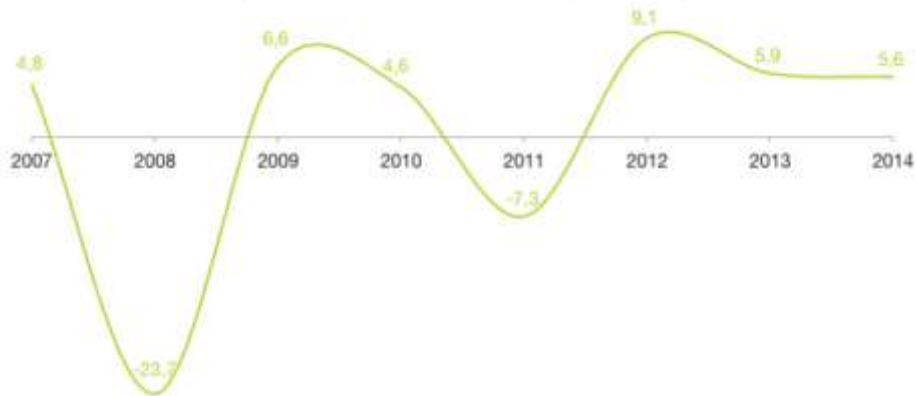
Commissielonen en algemene kosten (in % van de verdiende premies)

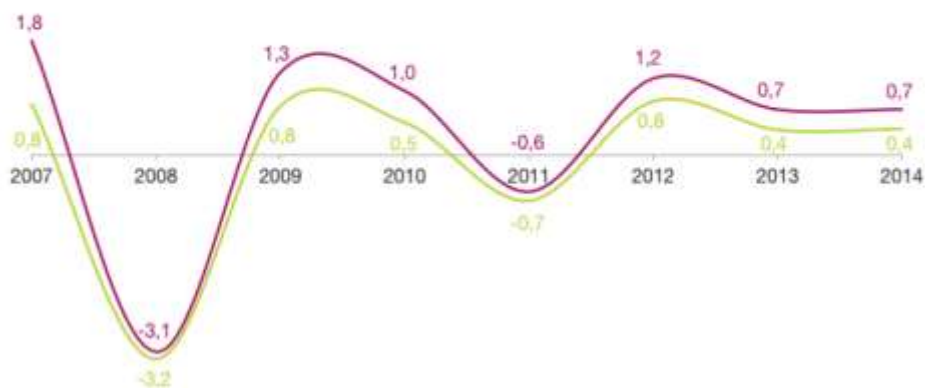
Gemiddelde technische voorzieningen (in miljoen euro)

Bruto technisch-financiële saldi (in % van de verdiende premies)

Bruto technisch-financiële saldi voor en na WD (in % van de gemiddelde technische voorzieningen)

WD= winstdeelname

Het premievolume van de individuele levensverzekeringen met gewaarborgde rente (takken 21, 22 en 26) neemt in 2014 toe met 9,1 % tot 8,8 miljard euro, maar bereikt daarmee nog niet het niveau van 2012 (11,2 miljard euro). Het jaar 2013 onderscheidt zich door een daling van het incasso die beduidend sterker was dan de dalingen die men in 2011 en 2012 noteerde en die vooral toe te schrijven was aan het effect van de verhoging van de verzekeringstaks tot 2 %.

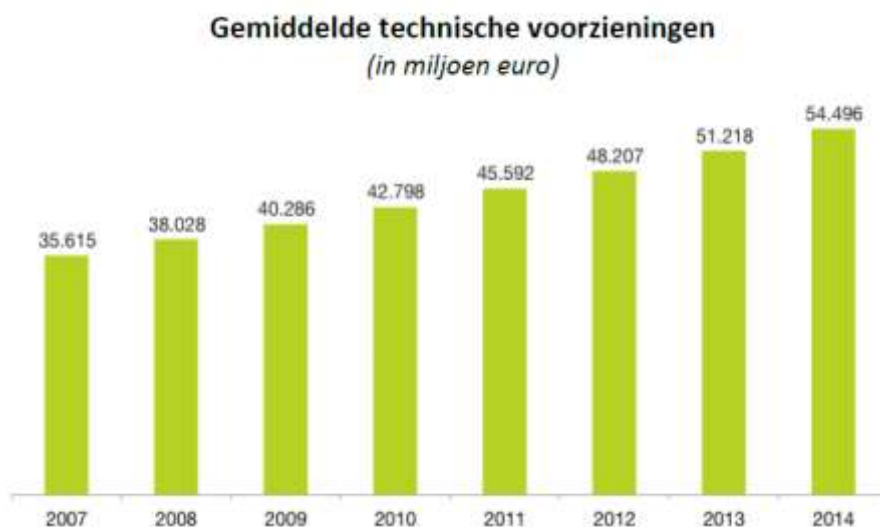
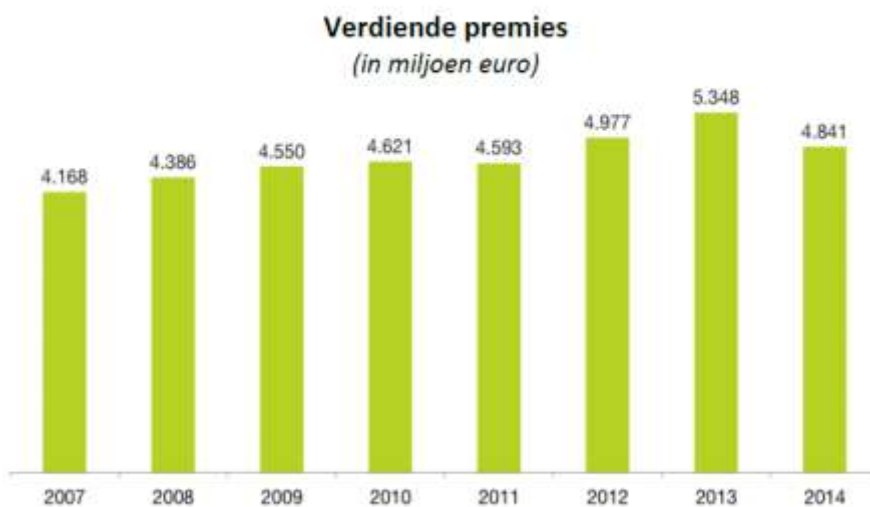
De verzekeringsondernemingen slagen er de laatste jaren niet in om hun kostenratio's onder controle te houden. Tussen 2007 en 2014 kennen de kostenratio's een bijna ononderbroken stijging, uitgezonderd in 2010 en 2014. Voor de algemene kosten kan dit deels verklaard worden door de daling van het totale premie-inkomen in de desbetreffende jaren. Er bestaat echter geen recht-evenredig verband tussen commissie en premie. De commissielonen worden immers niet alleen toegekend op basis van de nieuwe productie maar ook op basis van de portefeuille (de voorzieningen). Het totaal bedrag aan commissielonen, op nieuwe productie en voorzieningen, is weliswaar gedaald van 736,5 miljoen euro in 2012 naar 707,1 miljoen euro in 2013 en 689,5 miljoen euro in 2014. In 2013 was de terugval van het premievolume evenwel veel sterker dan de daling van de commissielonen. Dit verklaart de bruuske stijging van de 'commissielonen, uitgedrukt in procent van de verdiende premies' (8,8 % in 2013 tegenover

6,6 % in 2012). In 2014 neemt het premievolume voor het eerst sinds 2010 toe waardoor de commissieloonratio zich herstelt tot 7,8 %. Samen komen de kosten en commissielonen uit op 15,4 % van de premies in 2014, tegenover 17,2 % in 2013 maar deze ratio ligt nog beduidend hoger in vergelijking met de waarden van 2012 (12,4 %) en 2007 (8,8 %). In absolute termen blijft het totaal van de commissielonen en de algemene kosten nagenoeg constant (1,4 miljard euro in 2012, 2013 en 2014).

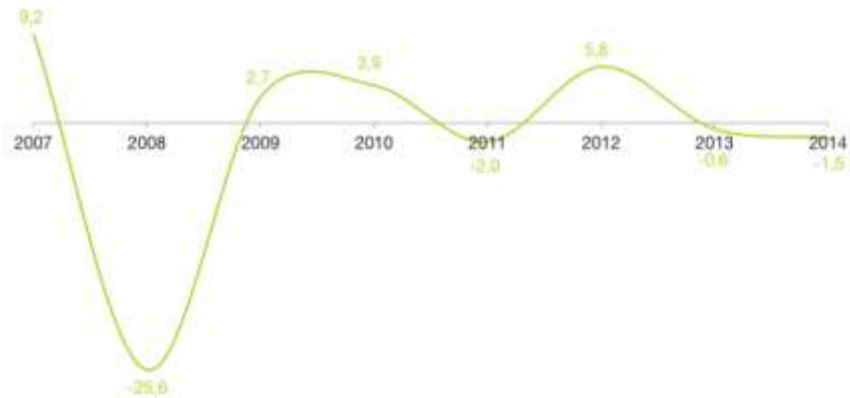
De sterke terugval van de nieuwe productie en de toename van de uitkeringen leiden ertoe dat de technische voorzieningen in 2013 en 2014 niet toenemen. De technische voorzieningen dalen van 120,9 miljard in 2012 tot 120,5 miljard euro in 2013 en 119,8 miljard euro in 2014.

In 2007 bedragen de netto financiële opbrengsten iets meer dan 5 % van de gemiddelde technische voorzieningen. Het slechte beursklimaat tijdens de financiële crisis leidde in 2008 tot een bruuske daling van de meerwaarden en tot sterk negatieve waardecorrecties. De netto financiële opbrengsten bedragen in 2008 amper 0,1 % van de gemiddelde technische voorzieningen. In de periode 2009-2014 houden de netto financiële opbrengsten stand boven de 4 % van de gemiddelde technische voorzieningen. 2011 vormt hierop een uitzondering als gevolg van de negatieve waardecorrecties die dat jaar werden toegepast. In 2014 bedragen de netto financiële opbrengsten 5,2 miljard euro, hetzij 4,3 % van de gemiddelde technische voorzieningen. De financiële opbrengsten die resulteren uit de activa zullen in de nabije toekomst wellicht afnemen, wanneer de maturiteitsdatum van de huidige activa bereikt wordt en deze naar alle waarschijnlijkheid zullen vervangen worden door activa met een lager rendement.

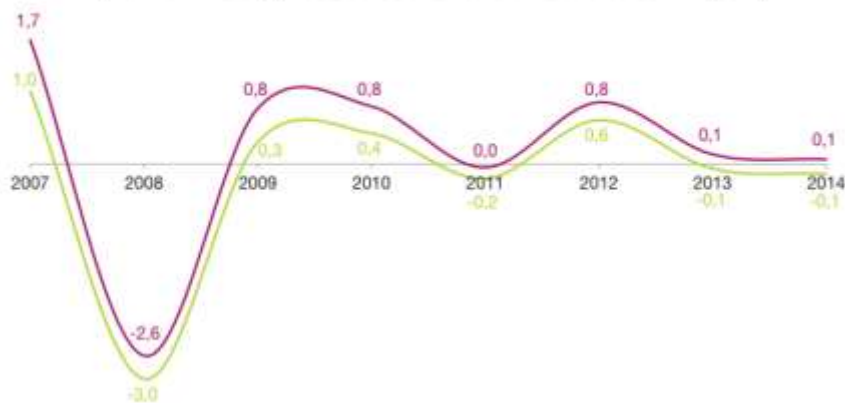
7.1.2. Groepsverzekeringen met gewaarborgd rendement (tak 21)

Bruto technisch-financiële saldi (in % van de verdiende premies)

Bruto technisch-financiële saldi voor en na WD (in % van de gemiddelde technische voorzieningen)

WD= winstdeelname

In tegenstelling tot de individuele levensverzekeringsverrichtingen kennen de premie-inkomens van de groepsverzekering een veeleer regelmatig verloop. In 2014 tekent het premie-inkomen van de groepsverzekering evenwel een uitzonderlijke daling van 9,5 % op. Deze daling moet enigszins genuanceerd worden aangezien het incasso in 2013 toenam met 7,5 % tot 5,3 miljard euro vanwege de realisatie van belangrijke koopsommen in het bijzonder voor de verrichtingen in de eerste pijler. Het premie-inkomen valt niettemin terug tot 4,8 miljard euro in 2014 en dat is zelfs minder dan het volume van 2012 (5 miljard euro). De loonnorm en de onzekerheid rond de minimumwaarborg maken dat er weinig nieuwe groepsverzekeringen afgesloten worden.

In 2014 stijgen de algemene kosten in functie van de verdiende premies met 1 procentpunt tot 7,6 % en bereiken daarmee het hoogste niveau sinds 2007, terwijl in 2013 nog het laagste niveau werd opgetekend (6,6 %). De commissielonen blijven tussen 2010 en 2013 nagenoeg constant (1,5 % van de verdiende premies) om dan lichtjes te stijgen in 2014 tot 1,6 % van de verdiende premies.

Tussen 2007 en 2014 kennen de groepsverzekeringen een aanhoudende groei van de gemiddelde technische voorzieningen. In 2014 nemen de gemiddelde technische voorzieningen met 3,3 miljard euro toe tot 54,5 miljard euro.

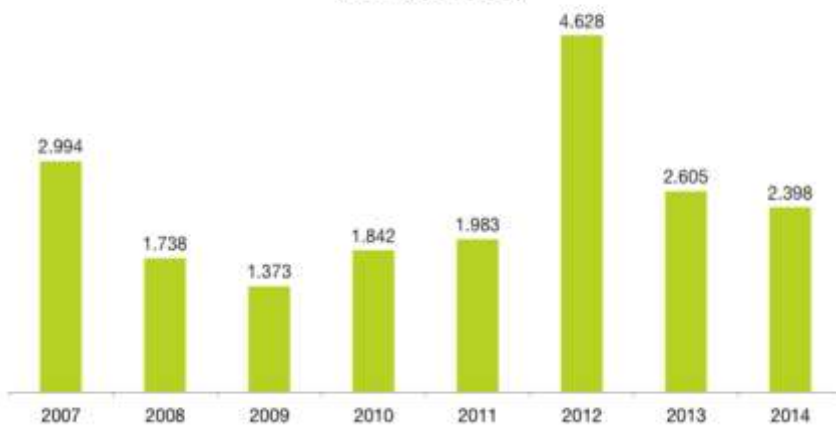
In 2008 kwamen de netto financiële opbrengsten met 1,2 % van de gemiddelde technische voorzieningen op het laagste niveau van de observatieperiode als gevolg van de sterk negatieve waardecorrecties en de minwaarden op de realisaties. Na twee jaren van herstel in 2009 en 2010 (resp. 4,6 % en 4,5 %) leidden de negatieve waardecorrecties in 2011 tot een nieuwe terugval van de netto financiële opbrengsten (3,3 %). Tussen 2012 en 2014 noteren de netto financiële opbrengsten een aanhoudende stijging en bereiken in 2014 met 4,8 % van de gemiddelde technische voorzieningen het hoogste niveau sinds 2008. De financiële opbrengsten die resulteren uit de activa zullen in de nabije toekomst wellicht afnemen, wanneer de maturiteitsdatum van de huidige activa bereikt wordt en deze naar alle waarschijnlijkheid zullen vervangen worden door activa met een lager rendement.

2014 wordt gekenmerkt door een daling van de premie-inkomens (-506,9 miljoen euro) en een minder sterke daling van de uitkeringen en andere technische lasten zonder interne beheerskosten van schadegevallen (-254,6 miljoen euro). De bijgevolg relatieve stijging ten opzichte van het incasso van deze schadelast (+9,2 procentpunten) en die van de algemene kosten (+1 procentpunt) worden niet gecompenseerd door de relatieve stijging van de netto financiële opbrengsten (+9,2 procentpunten). Daardoor daalt het bruto technisch-financieel saldo zowel in absolute termen als in verhouding tot de verdiende premies: van -32,6 miljoen euro (-0,6 % van de verdiende premies) in 2013 naar -74,5 miljoen euro (-1,5 % van de verdiende premies) in 2014. Het betere relatieve resultaat van 2012 is toe te schrijven aan de daling van de voorzieningen als gevolg van een aanzienlijke externe overdracht van de voorzieningen buiten de sector van de verzekeringsondernemingen.

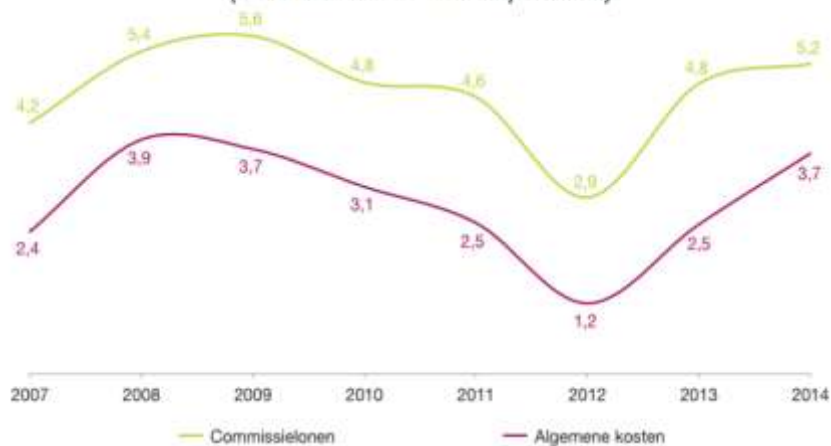
Indien men het bruto technisch-financieel saldo vóór winstdeelneming van 2014 uitdrukt in procent van de gemiddelde technische voorzieningen, wijzigt het nagenoeg niet in vergelijking met 2013. Het houdt stand op 0,1 %. Het bruto technisch-financieel saldo na verrekening van de winstdeelneming blijft nipt negatief (-0,1 % van de gemiddelde technische voorzieningen). In de periode van 2011 tot 2014 bedragen de dotaties aan winstdeelnemingen 0,2 % van de technische voorzieningen tegenover 0,4 % in 2010 en 0,5 % in 2009.

7.1.3 Individueel tak 23

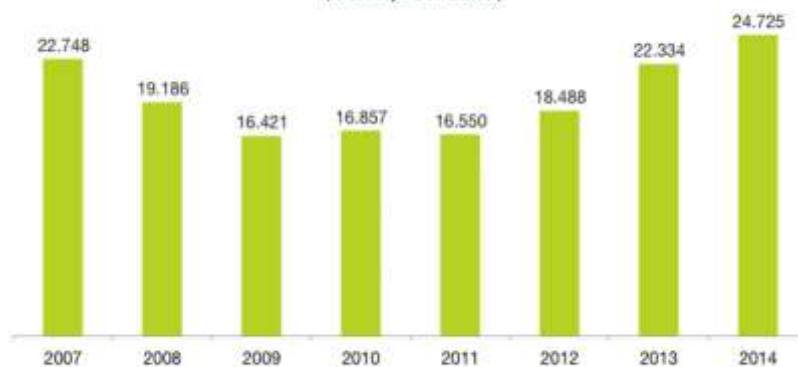
Verdiende premies (in miljoen euro)

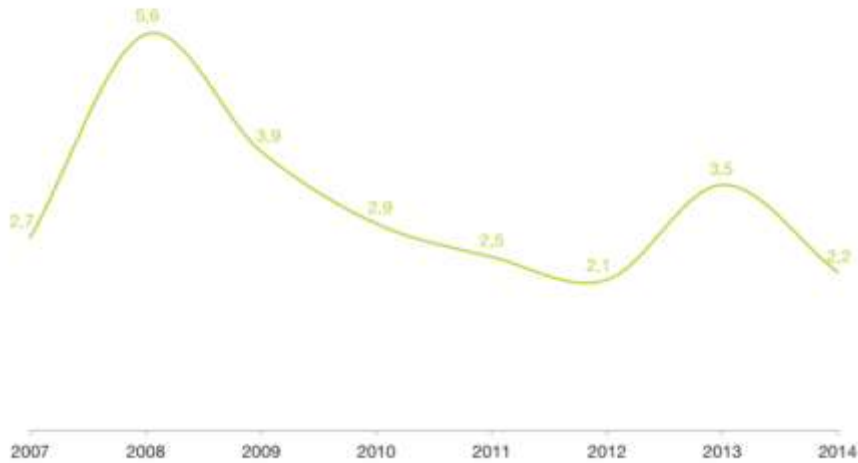
Commissielonen en algemene kosten (in % van de verdiende premies)

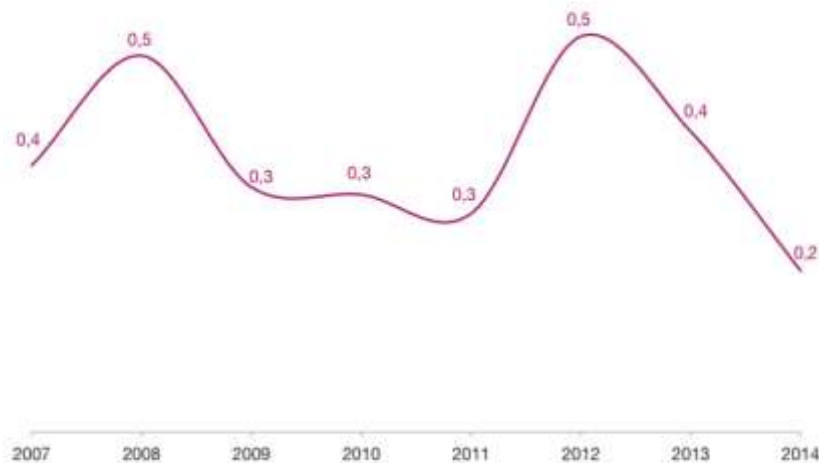
Gemiddelde technische voorzieningen (in miljoen euro)

Bruto technisch-financiële saldi (in % van de verdiende premies)

Bruto technisch-financiële saldo (in % van de gemiddelde technische voorzieningen)

In 2012 kenden de premie-inkomens van de tak 23-verzekeringen een uitzonderlijke groei als gevolg van de aangekondigde stijging van de premietaks van 1,1 % naar 2 % op 1 januari 2013, de goede beursprestaties alsook de historisch lage rentevoeten. Als gevolg van de stijging van de premietaks dalen de premie-inkomens van 4,6 miljard euro in 2012 naar 2,6 miljard euro in 2013. In 2014 kunnen de tak 23-verzekeringen zich niet herstellen waardoor het premievolume verder daalt naar 2,4 miljard euro. Toch ligt het incasso bij de tak 23-verzekeringen in 2013 en 2014 nog steeds boven dat van de jaren 2008 tot 2011.

De bruuske wendingen van het premievolume tussen 2011 en 2013 zorgden voor een dito verloop van de algemene kosten die terugvielen van 2,5 % van de verdiende premies in 2011 tot 1,2 % in 2012 om dan opnieuw toe te nemen tot 2,5 % in 2013 en 3,7 % in 2014. Aangezien de commissielonen niet alleen worden toegekend op basis van de nieuwe productie maar ook op basis van de portefeuille, bestaat er dus geen recht-evenredig verband tussen commissie en premievolume. Dit verklaart het atypisch verloop van het relatieve aandeel van commissielonen tussen 2011 en 2014: het aandeel van de commissielonen kende achtereenvolgens een daling met 1,7 procentpunten in 2012 (tot 2,9 % van de verdiende premies) en een toename van

1,9 procentpunten in 2013 (tot 4,8 % van de verdiende premies) en van 0,4 procentpunt in 2014 (tot 5,2 % van de verdiende premies).

De verhoogde aantrekkelijkheid van de tak 23-producten in 2012 en de stijging van de marktwaarde van de beleggingen hebben ertoe geleid dat de technische voorzieningen een sterke groei kenden. In 2013 en 2014 bereiken de gemiddelde technische voorzieningen respectievelijk 22,3 miljard euro en 24,7 miljard euro, tegenover 18,5 miljard euro in 2012.

In 2011 lagen de financiële minwaarden hoger dan de financiële opbrengsten, wat geleid heeft tot negatieve netto financiële opbrengsten (-472,3 miljoen euro). In 2012 worden de netto financiële opbrengsten opnieuw positief (1.689,1 miljoen euro, hetzij 9,1 % van de gemiddelde technische voorzieningen). In 2013 kennen de netto financiële opbrengsten een kleine terugval (1.252,9 miljoen euro of 5,6 % van de gemiddelde technische voorzieningen) om dan terug te stijgen in 2014 tot 1.943,4 miljoen euro, hetzij 7,9 % van de gemiddelde technische voorzieningen.

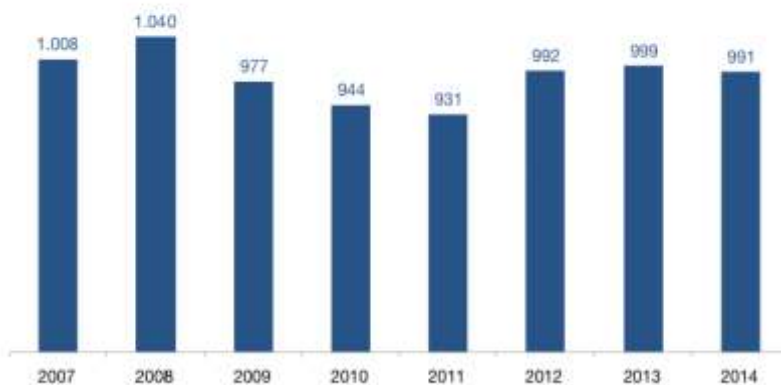
De daling van de premie-inkomsten in 2014 (-207,5 miljoen euro t.o.v. 2013) gaat gepaard met een stijging van de uitkeringen en andere technische lasten (+502,8 miljoen euro t.o.v. 2013), enerzijds, en een toename van het totaal van de algemene kosten en de commissielonen (+20,9 miljoen euro t.o.v. 2013), anderzijds. Deze evoluties worden in 2014 niet gecompenseerd door de toegenomen netto beleggingsopbrengsten (+690,5 miljoen euro t.o.v. 2013). Bijgevolg valt het bruto technisch-financieel resultaat terug van 90,3 miljoen euro in 2013 tot 53,7 miljoen euro in 2014.

Aangezien de daling van de premies in 2013 gepaard ging met een nog sterkere daling van de lasten en kosten, steeg het bruto technisch-financieel saldo, uitgedrukt in procent van de verdiende premies, met 1,4 procentpunten tot 3,5 % van de verdiende premies. In 2014 neemt het premievolume verder af, terwijl de lasten en kosten toenemen waardoor het bruto technisch-financieel resultaat met 1,3 procentpunten daalt tot 2,2 % van de verdiende premies. Indien men het resultaat uitdrukt in percentage van de gemiddelde technische voorzieningen, valt het bruto technisch-financieel saldo terug van 0,4 % van de gemiddelde technische voorzieningen in 2013 tot 0,2 % in 2014.

7.2. Niet-Leven

7.2.1. Arbeidsongevallen (Wet van 1971 - privésector)

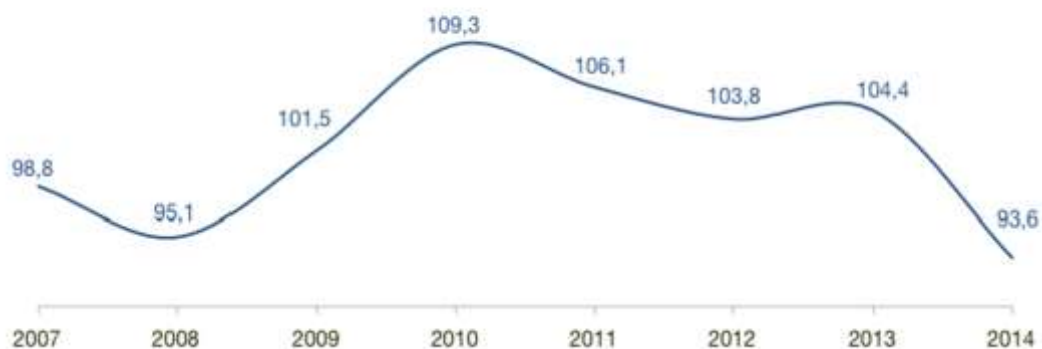
Verdiende premies
(in miljoen euro)

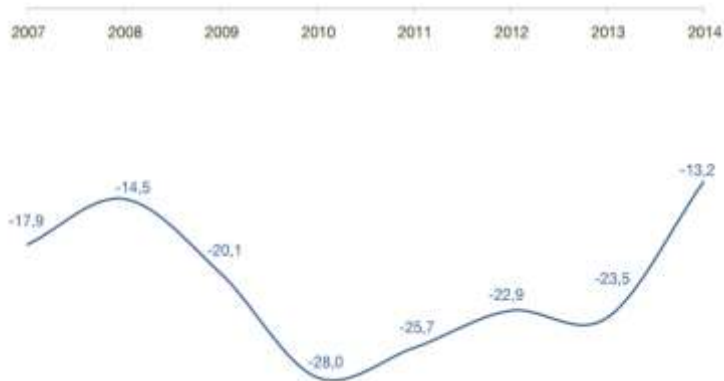
Commissielonen en algemene kosten
(in % van de verdiende premies)

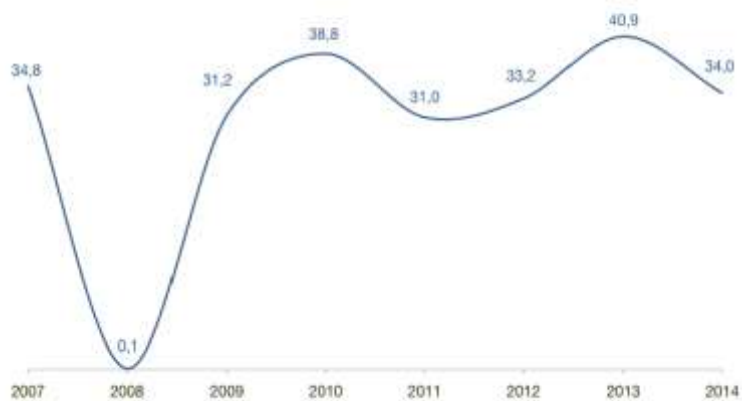
Schadegevallen en technische lasten
(in % van de verdiende premies)

Technisch resultaat
(in % van de verdiende premies)

Netto financiële opbrengsten
(in % van de verdiende premies)

Technisch-financiële saldi
(in % van de verdiende premies)

Vanaf 2008 dalen de verdiende premies in de tak Arbeidsongevallen drie jaar op rij: van 1.040 miljoen euro in 2008 tot 931 miljoen in 2011, wat een daling van 10,5 % betekent. Er zijn drie belangrijke redenen voor deze scherpe daling. Ten eerste de daling van de tewerkstelling als gevolg van de economische crisis sinds 2008. Verder de procentuele toename van het aantal bedienden en de afname van het aantal arbeiders. Ten slotte ligt ook de sterke concurrentie tussen de verzekeringsondernemingen aan de basis van deze daling.

In 2012 nemen de verdiende premies van de tak Arbeidsongevallen opnieuw toe met 6,6 % ten opzichte van 2011. Dit als gevolg van de stijging van het aantal werknemers (+3,5 %) en de stijging van de gezondheidsindex (+2,65 %).

Deze toename wordt verder gezet in 2013, maar slechts met 0,7 % ten opzichte van 2012. Het aantal werknemers in 2013 is echter vergelijkbaar met dat van 2012 en de gezondheidsindex neemt toe met 1,24 %.

In 2014 dalen de verdiende premies echter opnieuw met 0,7 % ten opzichte van 2013, als gevolg van de daling van het aantal werknemers (-0,8 %) en de stabilisering van de gezondheidsindex (+0,4 %).

In de periode 2008-2010 stijgt de schadelast (inclusief andere technische lasten) in functie van de verdiende premies van 95,1 % tot 109,3 %. De daaropvolgende jaren kent de schaderatio (inclusief andere technische lasten) een dalende tendens op de lichte toename in 2013 na.

In 2014 zijn de relatieve uitkeringen vergelijkbaar met deze van 2013, maar blijven de relatieve voorzieningen constant in vergelijking met een toename van bijna 10 % in 2013. Hierdoor daalt de schaderatio (inclusief andere technische lasten) van 104,4 % in 2013 tot 93,6 % in 2014.

Door de daling van de schaderatio stijgt het technische resultaat van -23,5 % van de verdiende premies in 2013 tot -13,2 % in 2014.

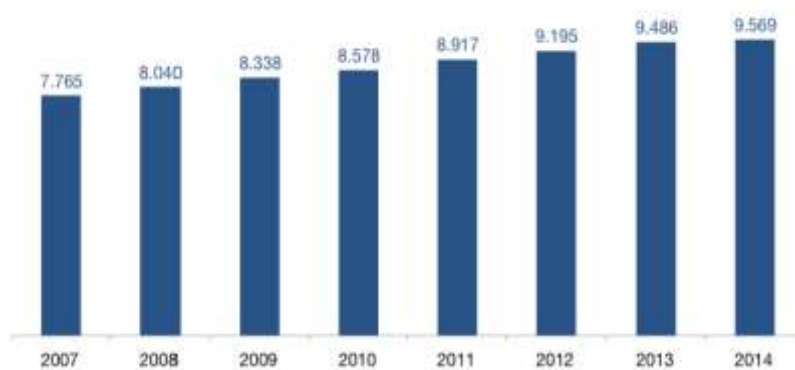
In 2014 bedragen de netto financiële opbrengsten 34 % van de verdiende premies, ten opzichte van 40,9 % in 2013. De beleggingsopbrengsten komen in 2014 uit op 336 miljoen euro, een bedrag dat 18 % lager ligt dan de 409 miljoen euro beleggingsopbrengsten in 2013. Uitgedrukt als rendement van de gemiddelde technische voorzieningen geeft dit 4,42 % in 2014 tegenover 5,43 % in 2013.

De sterke daling van de schadelast (inclusief andere technische lasten), gecombineerd met de daling van financiële opbrengsten, resulteert in een beperkte stijging van het relatieve bruto technisch-financieel saldo. Het relatieve bruto technisch-financieel saldo stijgt in 2014 met 3,4 procentpunten ten opzichte van 2013 en bedraagt 20,8 % van de verdiende premies.

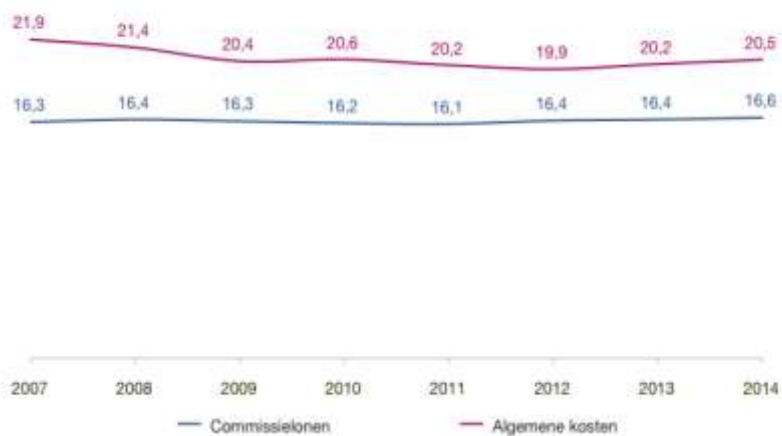
Het saldo van de afgestane herverzekering ligt in 2014 hoger dan in 2013, zijnde 4,24 % van de verdiende premies, tegenover 0,02 % het jaar voordien. Het netto resultaat van de verrichtingen "Arbeidsongevallen - Wet van 1971" bedraagt in 2014 16,6 % van de verdiende premies, tegenover 17,4 % in 2013. Dit komt neer op een positief netto technisch-financieel saldo van 164 miljoen euro in 2014, tegenover 174 miljoen euro in 2013.

7.2.2. Brand, ongevallen en andere risico's (BOAR)

Verdiende premies (in miljoen euro)

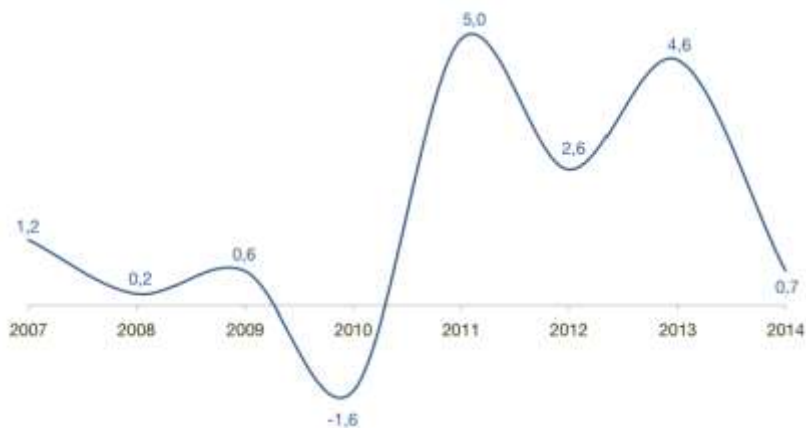
Commissielonen en algemene kosten (in % van de verdiende premies)

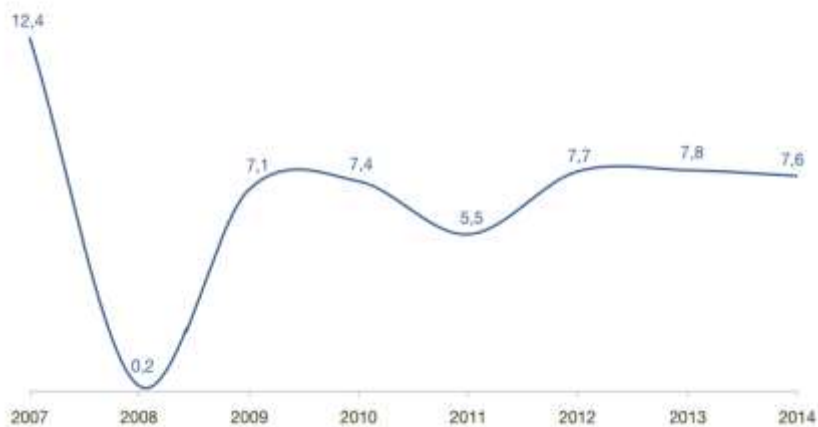
Schadegevallen (incl. technische lasten) en combined ratio (in % van de verdiende premies)

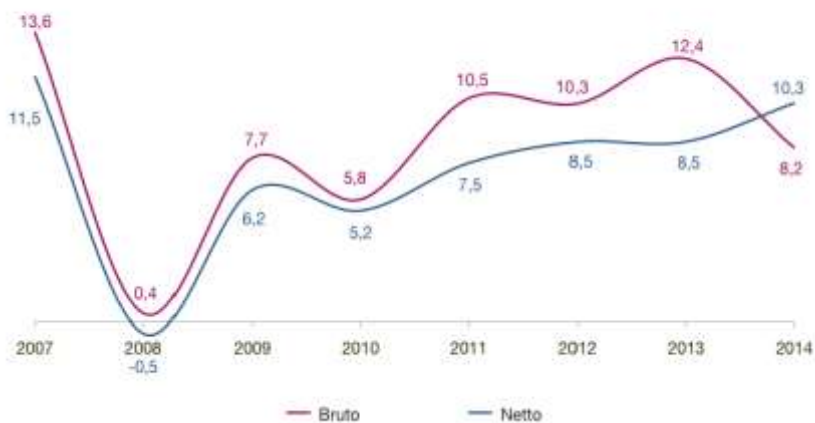
Technisch resultaat
(in % van de verdiende premies)

Netto financiële opbrengsten
(in % van de verdiende premies)

Technisch-financiële saldi
(in % van de verdiende premies)

In de periode 2007-2013 nemen de verdiende premies voor de verzekeringen "brand, ongevallen en allerlei risico's (BOAR)" quasi lineair toe, de toename bedraagt jaarlijks zo'n 3 à 4 %. In 2014 blijft de groei van de verdiende premies ten opzichte van 2013 echter beperkt tot 0,9 %. Deze terugval volgt deels uit de hergroepering van een Belgische onderneming onder een buitenlandse onderneming. De verdiende premies van deze Belgische onderneming zijn bijgevolg niet meer in de rapportering omvat. Indien men abstractie maakt van deze hergroepering nemen de verdiende premies in 2014 toe met 2,8 % ten opzichte van 2013.

De commissielonen in functie van de verdiende premies nemen in 2014 met 0,2 procentpunt toe en bedragen 16,6 %. Zodoende stijgen ze lichtjes boven hun niveau van de jaren 2007-2013 uit. De relatieve algemene kosten bedragen 20,5 % in 2014 tegenover 20,2 % in 2013, maar blijven onder hun niveau van de jaren 2007 (21,9 %) en 2008 (21,4 %). De som van beide kostenposten ligt in 2014, in relatieve termen uitgedrukt, 0,5 procentpunt hoger dan in 2013.

In de periode 2007-2010 steeg de combined ratio voor de BOAR verzekeringen van 98,8 % tot 101,6 %. In 2011 daalt de combined ratio tot 95 %, waardoor de relatieve technische winst 5 % bedraagt. Door de stijging van de combined ratio in 2012 en de daling in 2013, daalt de relatieve technische winst in 2012 tot 2,6% en stijgt deze opnieuw tot 4,6 % in 2013. Uit de bijlagen niet-leven volgt dat deze evolutie nogal kan verschillen naargelang de activiteiten.

In 2014 ligt de schadelast (inclusief andere technische lasten) in functie van de verdiende premies op 69,0 %, tegenover 65,4 % in 2013. Deze toename volgt uit een stijging van de uitkeringen en van de voorzieningen in 2014 vergeleken met 2013.

Als gevolg van de toenemende schadelast en hogere kosten stijgt de combined ratio in 2014 met 3,9 procentpunten tot 99,3 % en daalt het technisch resultaat tot 0,7 % van de verdiende premies. Deze minder goede resultaten zijn deels te wijten aan de gevolgen van de pinksterstorm. Deze storm veroorzaakte zo'n 180.000 verzekerde schadegevallen in de takken brand en voertuigcasco met een totale schadelast van ongeveer 655 miljoen euro. De financiële opbrengsten liggen in 2014 in de lijn van de voorgaande jaren. De netto financiële opbrengsten (beleggingsopbrengsten min beleggingslasten) zijn goed voor 7,6 % van de verdiende premies, iets lager dan deze van 2013 (7,8 %) en 2012 (7,7 %), maar hoger dan deze van 2011 (5,5 %).

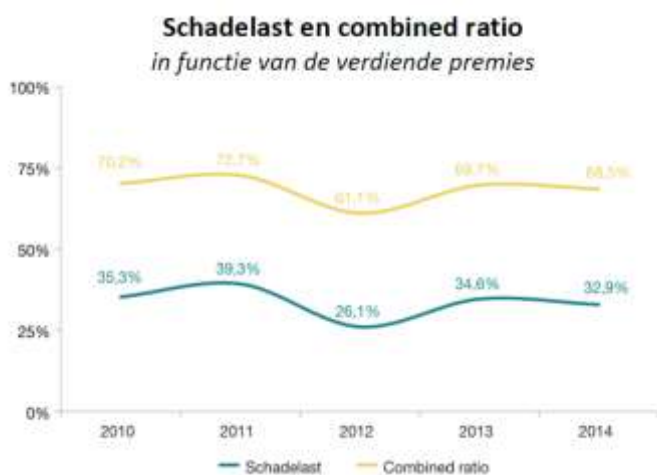
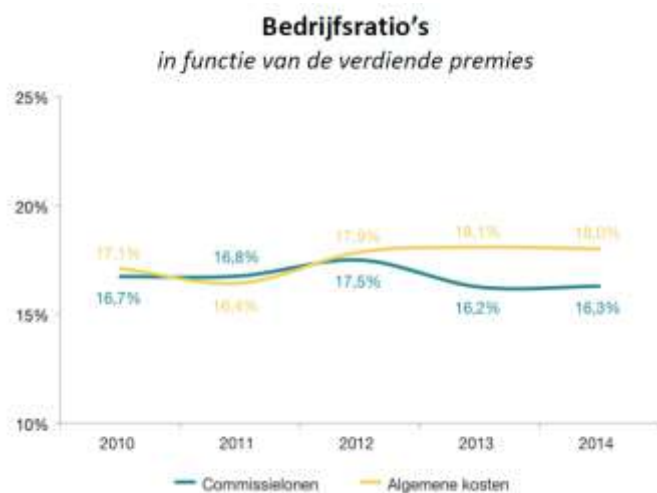
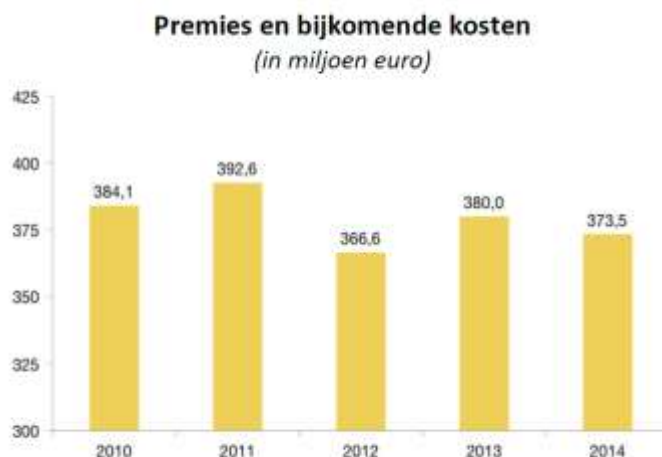
Doordat de financiële opbrengsten de drie laatste jaren vrij constant zijn ten opzichte van de verdiende premies kent het relatieve bruto technisch-financieel resultaat een parallel verloop aan het relatieve technische resultaat en daalt het in 2014 met 4,2 procentpunten tot 8,2 %.

Mede door de tussenkomst van de herverzekeraars in de schadelast veroorzaakt door de pinksterstorm, bedraagt het technisch-financieel saldo van de afgestane herverzekering 199 miljoen euro in 2014 (tegenover -371 miljoen euro in 2013). Hierdoor neemt het relatieve netto technisch-financieel saldo voor de BOAR verzekeringen in 2014 ten opzichte van 2013 toe met 1,8 procentpunten en bedraagt 10,3 %, wat overeenkomt met een winst van 985 miljoen euro. In 2013 bedroeg de winst 804 miljoen euro.

Nader onderzoek van die verrichtingen leert echter dat de situatie nogal kan verschillen naargelang de activiteiten.

8. Analyse van de voornaamste takken BOAR

8.1. Ongevallen (zonder arbeidsongevallen): over heel de lijn positief

Over de periode 2010-2014 vertoont het incasso van de tak ongevallen nogal afwisselend stijgingen en dalingen: +2,2 % in 2011, -6,6 % in 2012, +3,7 % in 2013 en -1,7 % in 2014. Om deze evolutie te verklaren moet men kijken naar de incasso-ontwikkelingen van de verschillende categorieën van ongevallenverzekeringen.

De individuele ongevallenverzekeringen kenden een incassodaling in 2011 (-4,3 %) en 2012 (-2,3 %) en een incassostijging in 2013 (+6,9 %). In 2014 noteert het incasso een lichte daling (-0,4 %) ten opzichte van 2013.

De verkeersindividuele ongevallenverzekeringen, beter gekend als bestuurdersdekkingen, kennen een incassotoename van 2,6 % in 2014 en van zo'n 12,5 % in de periode 2010-2014.

Voor de collectieve ongevallenverzekeringen nam het incasso in 2014 af met 4,8 %.

Met uitzondering van 2012, bedraagt de schadelast (zonder interne kosten) in de periode 2010-2014 32 % à 39 % van de verdiende premies.

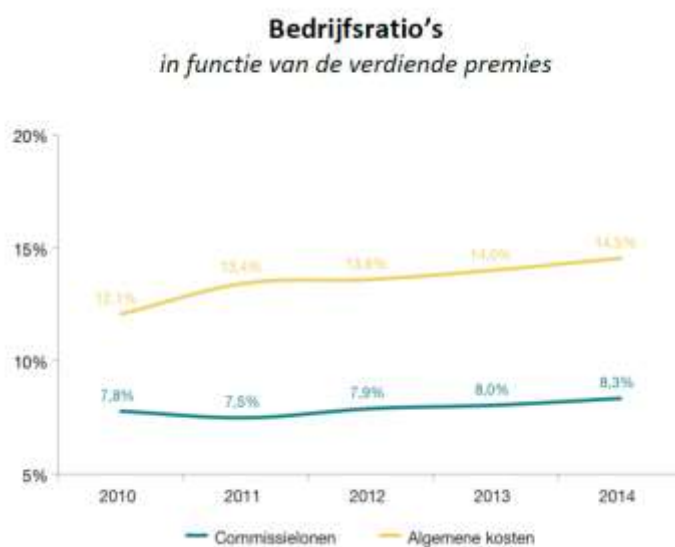
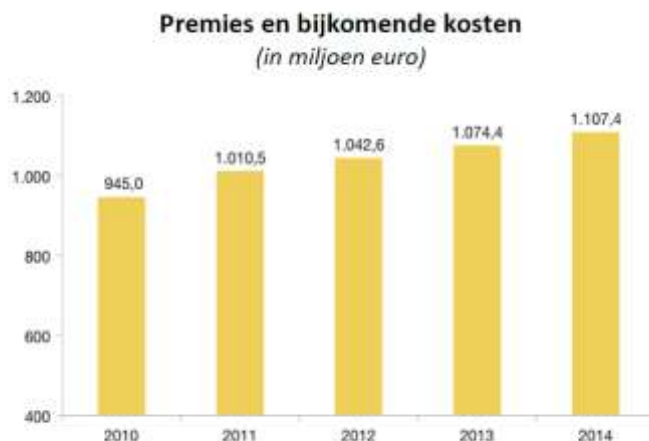
De evolutie van het relatieve technische saldo volgt in grote mate uit de evolutie van de schaderatio. In 2014 bedraagt het technische saldo 31,5 % van de verdiende premies, dat is 1,2 procentpunten meer dan in 2013. Rekening houdend met de netto beleggingsopbrengsten, die voor deze tak in 2014 6,3 % van de verdiende premies bedragen, bekomt men een bruto technisch-financieel saldo van 37,8 % van de verdiende premies.

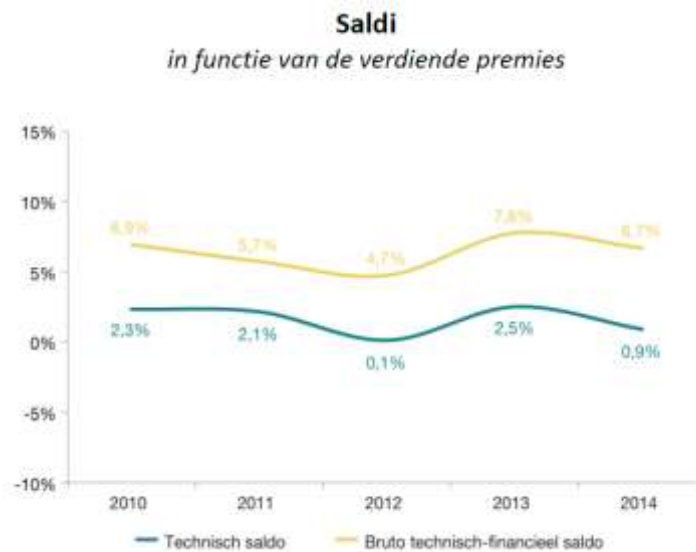
Alle onderliggende categorieën van de tak ongevallen noteren een positief resultaat in 2013 en 2014.

Categorie	% incasso	Bruto technisch-financieel saldo in functie van de verdiende premies (in %)	
		2013	2014
Algemene individuele	22,4%	17,1	17,7
Verkeersindividuele	22,8%	50,6	44,4
Collectieve	41,8%	36,1	40,4
Andere	13,0%	42,5	50,5

8.2. Ziekte: afschaffing kamersupplementen heeft effect

8.2.1. Ziektetekostenverzekering

Het incasso van de ziektekostenverzekering stijgt met 3,1 % in 2014 en bedraagt 1.107,4 miljoen euro. In de periode 2008-2011 nam dit incasso jaarlijks toe met meer dan 6 %, maar de laatste drie jaren beperkt de groei zich tot iets meer dan 3 %.

Van dit incasso heeft 43 % betrekking op individuele contracten en 57 % op collectieve contracten. Het incasso van de individuele verzekeringen stijgt in 2014 met 1,8 %, terwijl dat van de collectieve verzekeringen toeneemt met 4,1 %. De toename van het incasso volgt deels uit de toename van het aantal contracten en deels uit de stijging van de gemiddelde premie.

In de periode 2010-2014 bedraagt de schadelast (zonder interne kosten en voorzieningen voor vergrijzing) zo'n 64 % à 67 % van de verdiende premies. Door de afschaffing van de kamersupplementen (vanaf 1 januari 2010) en de ereloonsupplementen (vanaf 1 januari 2013) voor een tweepersoonskamer ligt de schaderatio in de beschouwde periode duidelijk lager dan de voorgaande jaren (75 % in 2008 en 69 % in 2009).

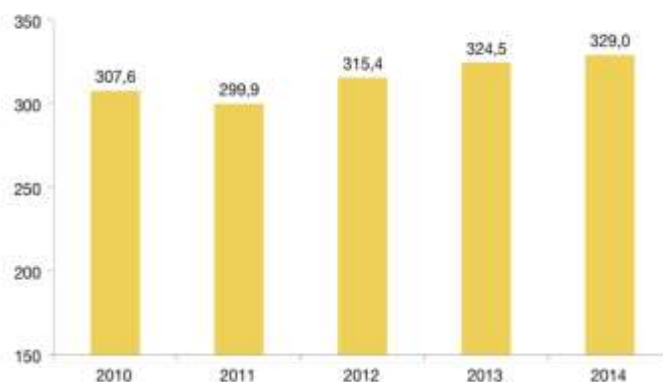
Het technische saldo bedraagt 0,9 % van de verdiende premies in 2014. Rekening houdend met de netto beleggingsopbrengsten wordt in 2014 een resultaat van 6,7 % van de verdiende premies opgetekend voor de ziektekostenverzekering.

In de periode 2003-2008 werd voor de **individuele ziektekostenverzekering** enkel in 2006 een voorzichtig positief saldo, 1 % van de verdiende premies, genoteerd. Van 2009 tot en met 2011 waren de resultaten positief, maar in 2012 werd opnieuw een verlies vastgesteld van 1,1 % van de verdiende premies. In 2013 en 2014 is dit product opnieuw winstgevend, het resultaat bedraagt respectievelijk 9,6 % en 8,7 % van de verdiende premies.

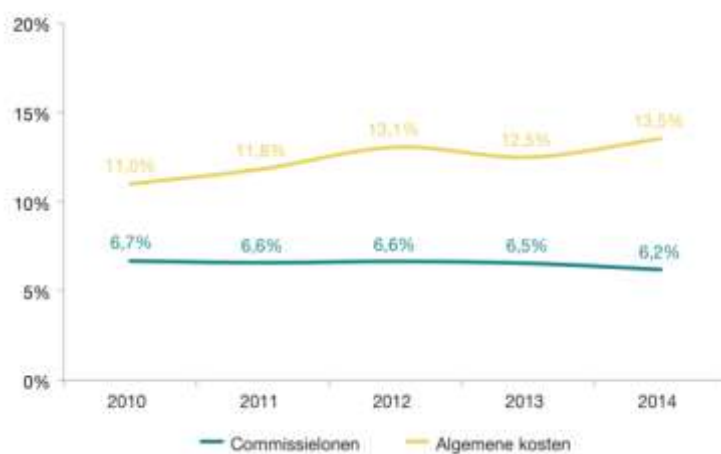
In 2007 werd, voor het eerst sinds 1999, een positief resultaat (0,5 % van de verdiende premies) genoteerd voor de **collectieve ziektekostenverzekering**. 2008 was opnieuw verlieslatend met een tekort van 4,5 % van de verdiende premies. In de periode 2009-2014 waren de resultaten positief. Het relatieve resultaat kende een jaarlijkse toename in de periode 2009-2012 en steeg van 2,8 % in 2009 tot 9,3 % in 2012. In 2013 en 2014 bedraagt het resultaat respectievelijk 6,3 % en 5,2 % van de verdiende premies.

8.2.2. Gewaarborgd inkomen

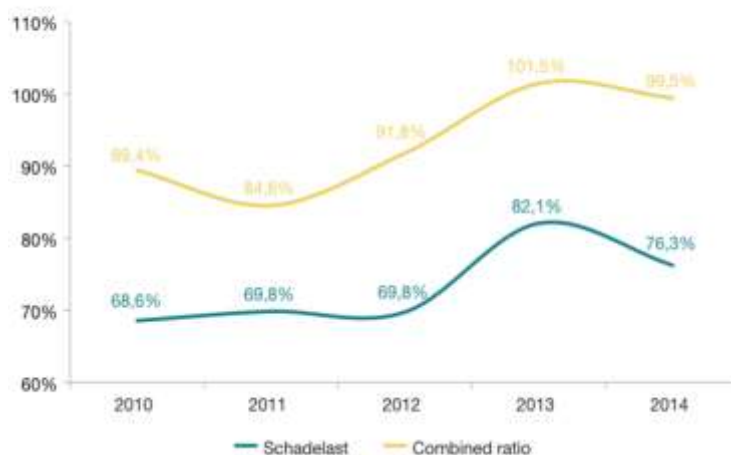
Premies en bijkomende kosten
(in miljoen euro)

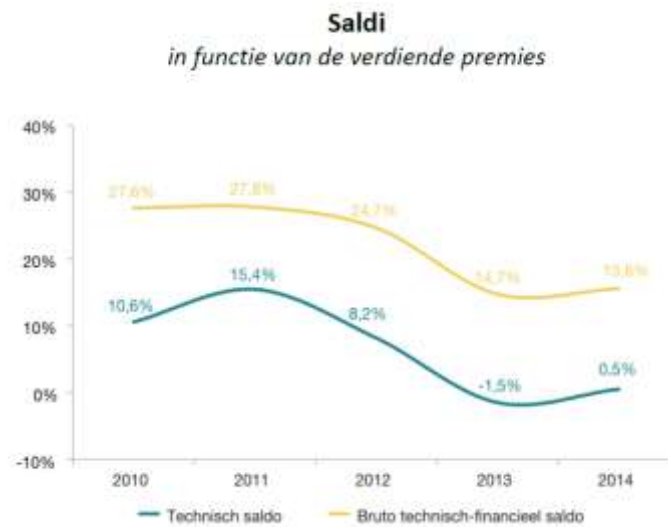

Bedrijfsratio's
in functie van de verdiende premies

Schadelast en combined ratio
in functie van de verdiende premies

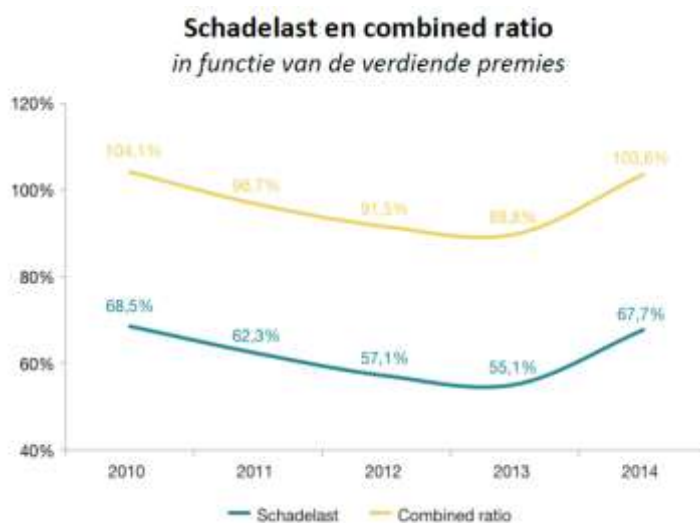
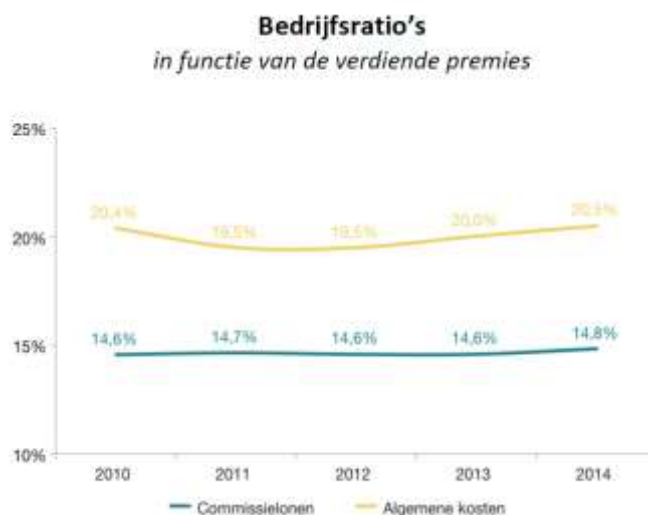
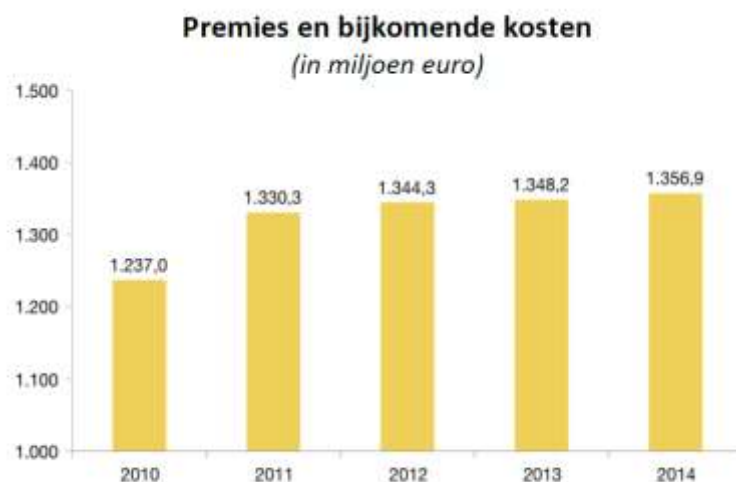

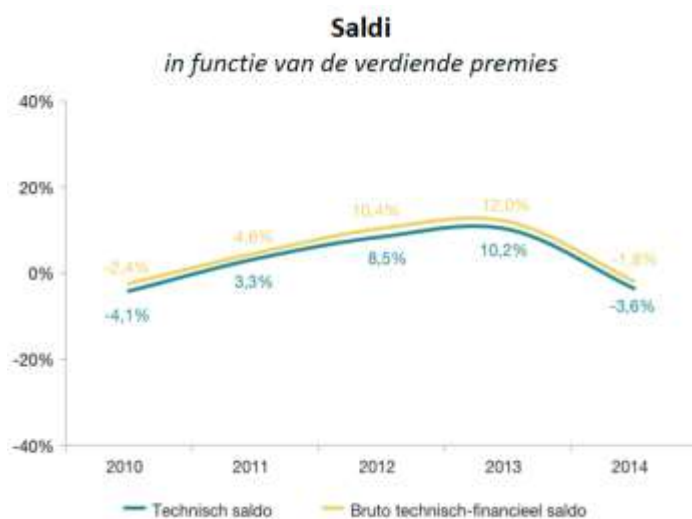
In 2011 daalde het incasso voor de verzekeringen gewaarborgd inkomen met 2,5 % tot 299,9 miljoen euro. Deze daling volgde grotendeels uit de beëindiging van de storting van unieke premies voor één specifiek collectief contract van 2008 tot en met 2010. In de periode 2011-2014 neemt het incasso opnieuw toe. In 2014 stijgt het incasso met 1,4 % tot 329 miljoen euro. Van dit incasso heeft zo'n 34 % betrekking op de individuele en 66 % op de collectieve contracten. Het incasso voor de individuele verzekeringen daalt in 2014 met 2,3 % terwijl het incasso voor de collectieve verzekeringen in 2014 toeneemt met 3,4 %.

Van 2008 tot en met 2012 bedroeg de schadelast (zonder interne kosten en voorzieningen voor vergrijzing) net geen 70 %. In 2013 was er een sterke toename van de voorzieningen, waardoor de schadelast steeg met 12,3 procentpunten. Om tegemoet te komen aan de stijgende schadefrequentie en een toename van de verwachte duur van invaliditeit pasten een aantal ondernemingen hun voorzieningen in 2013 aan.

De individuele verzekeringen gewaarborgd inkomen noteren in 2014 een bruto technisch-financieel saldo van 11,7 % van de verdiende premies (tegenover 8,8 % in 2013). Voor de collectieve verzekeringen bedraagt dit saldo, net zoals in 2013, 17,5 % van de verdiende premies.

8.3. Voertuigcasco: hagel laat sporen na

Door de terugval van het aantal nieuwe wagens ingeschreven in 2012 (-15 %) en de status-quo in 2013 (-0,1 %) en 2014 (-0,6 %) bleef het incasso van 2011 tot 2014 quasi stabiel.

Zo'n 86 % van dit incasso heeft betrekking op de dekking van voertuigen voor toerisme en zaken.

De laatste jaren zijn een aantal verzekeringsondernemingen op hun beslissing teruggekomen om producten te promoten met een voor de klant zeer gunstig vrijstellingsregime. De schaderatio liep hierdoor op in de periode 2010-2013.

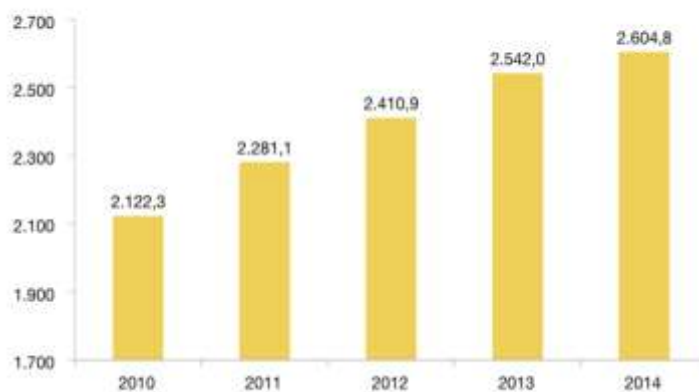
In 2014 werd België tijdens het pinksterweekend getroffen door een zware storm, met lokaal veel neerslag en grote hagelbollen. Deze storm veroorzaakte zo'n 72.250 (verzekerde) schadegevallen in de tak voertuigcasco met een totale schadelast van ongeveer 225 miljoen euro. Vandaar de stijging van de schaderatio met 12,6 procentpunten in 2014.

Door de abrupte stijging van de schaderatio in 2014, daalt het technisch saldo tot -3,6 % van de verdiende premies. Aangezien de schadegevallen in deze tak vrij snel geregeld zijn, blijven de beleggingsopbrengsten beperkt. In 2014 wordt er zodoende een verlies van 1,8 % van de verdiende premies genoteerd.

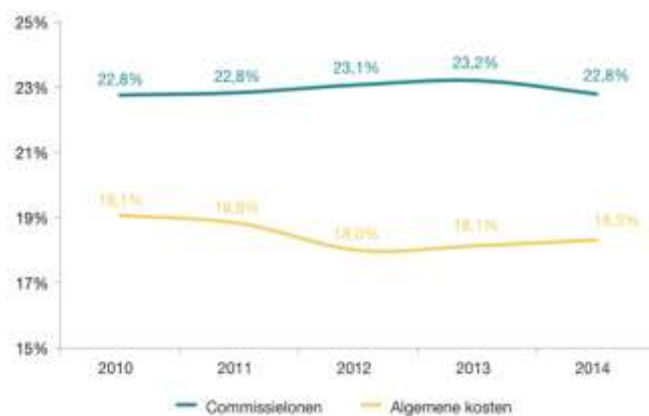
Product	% incasso	Bruto technisch-financieel saldo in functie van de verdiende premies voor 2014 (in %)		
		Materiële schade	Diefstal	Andere
Toerisme en zaken	86,2	-18,0	52,0	-54,7
Vervoer van zaken MTM ≤ 3,5 T	7,8	-7,6	49,4	-15,3
Vervoer van zaken MTM > 3,5 T	5,0	14,9	49,2	53,3

8.4. Brand: een bijzondere pinksterweekend

Premies en bijkomende kosten
(in miljoen euro)

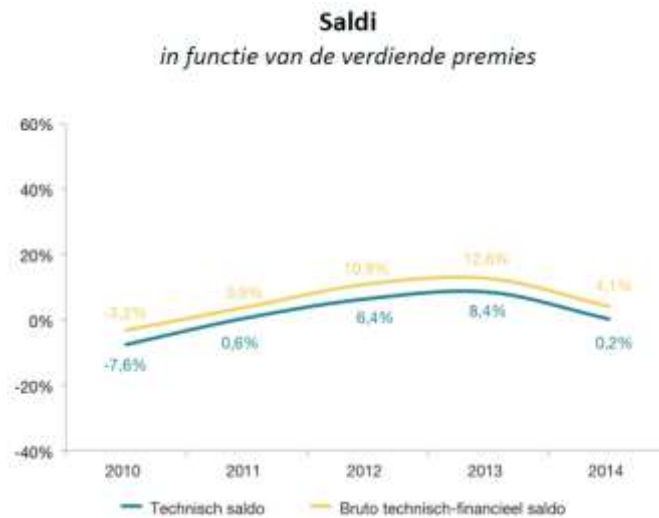

Bedrijfsratio's
in functie van de verdiende premies

Schadelast en combined ratio
in functie van de verdiende premies

Het incasso van de categorie woningen neemt in 2014 toe met 3,1 %. De gemiddelde premie (exclusief taksen), gedefinieerd als het incasso gedeeld door het aantal risico's, stijgt met 2,4 % van 308 euro in 2013 naar 315 euro in 2014.

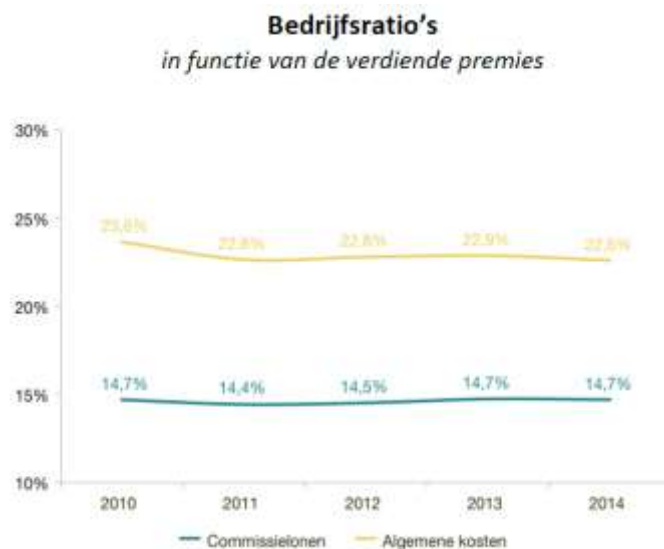
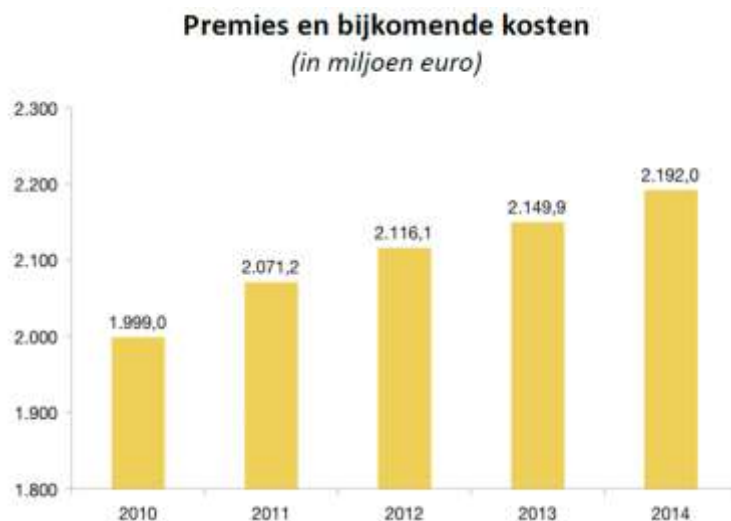
De schadelast (zonder interne kosten en voorzieningen voor equalisatie) in functie van de verdiende premies stijgt in 2014 met 12,4 procentpunten ten opzichte van 2013. Een zwaar onweer dat verschillende delen van België trof tijdens het pinksterweekend van 2014 ligt aan de basis van de stijging van de schadelast. Het onweer ging lokaal gepaard met veel neerslag en grote hagelbollen en zorgde voor een enorme stormschade.

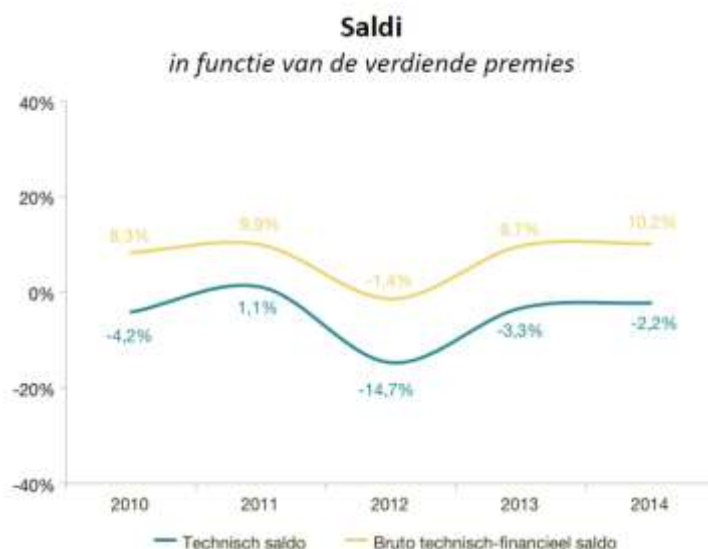
Door de hogere schadelast daalt het relatief technisch saldo in 2014 met 8,2 procentpunten ten opzichte van 2013 tot 0,2 %. Rekening houdend met de beleggingsopbrengsten, die 3,9 % van de verdiende premies bedragen, bekomt men voor 2014 een bruto technisch-financieel saldo van 4,1 % van de verdiende premies.

Stormen en overstromingen in 2012, 2013 & 2014 (situatie 31/12)				
		Aantal schadegevallen	Totale schadelast	Gemiddelde kost schadegeval
Totaal 2014	Storm	139.937	505,0 mio euro	3.609 euro
	Overstroming	9.399	49,7 mio euro	5.293 euro
Totaal 2013	Storm	39.151	75,2 mio euro	1.921 euro
	Overstroming	6.455	16,9 mio euro	2.632 euro
Totaal 2012	Storm	39.246	64,4 mio euro	1.641 euro
	Overstroming	7.995	28,3 mio euro	3.534 euro

De belangrijkste stormen en overstromingen van de voorgaande jaren				
		Aantal schadegevallen	Totale schadelast	Gemiddelde kost schadegeval
7 - 10 juni 2014	Storm	106.144	426,1 mio euro	4.014 euro
3 - 5 januari 2012	Storm	29.002	45,8 mio euro	1.579 euro
10 - 19 november 2010	Storm	4.926	8,1 mio euro	1.643 euro
	Overstroming	9.279	75,5 mio euro	8.135 euro
14 juli 2010	Storm	45.800	141,7 mio euro	3.090 euro
28 februari 2010	Storm	36.500	52,5 mio euro	1.440 euro
25 - 26 mei 2009	Storm	34.500	74,1 mio euro	2.150 euro
18 - 19 januari 2007	Storm	155.500	213,1 mio euro	1.370 euro

8.5. BA motorrijtuigen: ongevallenfrequentie daalt

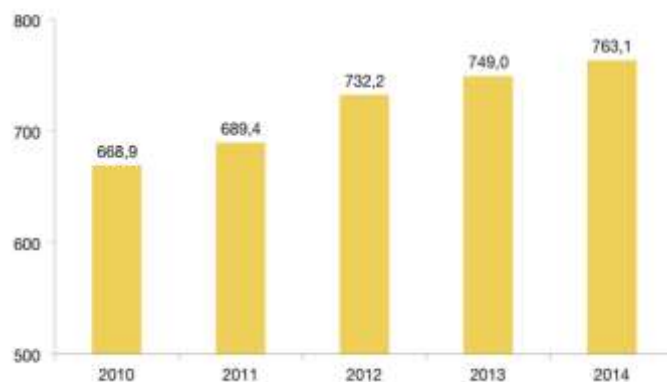
Vanaf 2009 neemt het incasso jaarlijks toe, gemiddeld met 2,3 %. In de periode 2009-2014 stijgt het incasso voor de tak BA motorrijtuigen met 12,3 %. Het voertuigenpark breidt in deze periode uit met 7,6 %, zodat het gemiddelde incasso per voertuig tussen 2009 en 2014 toeneemt met 4,3 % en 309 euro bedraagt in 2014.

Van 2006 tot 2010 nam de schadefrequentie BA motorrijtuigen jaarlijks lichtjes toe van 6,86 % tot 7,17 %. In de geobserveerde periode 2010-2014 daalt de schadefrequentie met ongeveer één procentpunt door de betere weersomstandigheden en de versterkte aandacht voor verkeersveiligheid en komt op 6,18 % in 2014. In dezelfde periode nam de gemiddelde schadelast toe met 1,5 %.

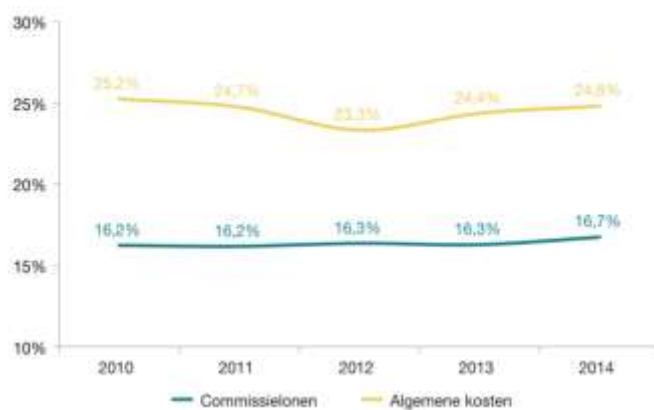
Categorie	% incasso	Bruto technisch-financieel saldo in functie van de verdiende premies (in %)	
		2013	2014
Toerisme en zaken	77,7	10,6	10,8
Vervoer van zaken MTM ≤ 3,5 T	10,2	2,8	7,8
Vervoer van zaken MTM > 3,5 T	7,4	-3,6	-1,4

8.5. Algemene BA : versterkte provisies

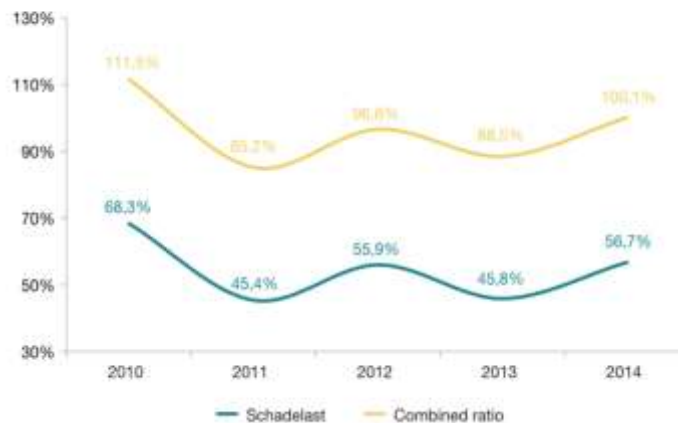
Premies en bijkomende kosten
(in miljoen euro)

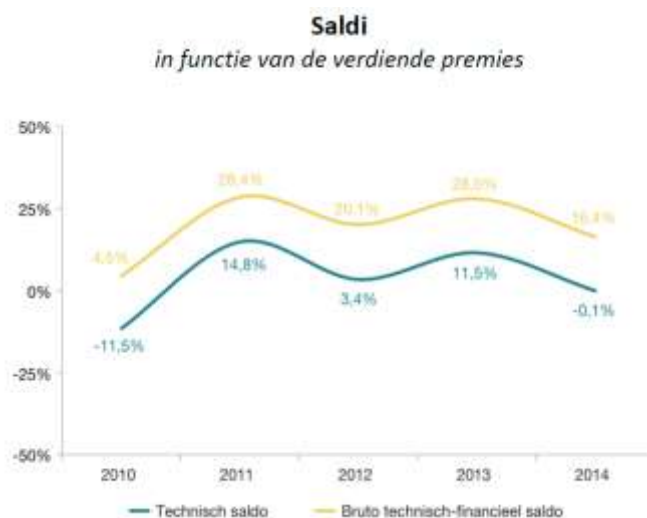

Bedrijfsratio's
in functie van de verdiende premies

Schadelast en combined ratio
in functie van de verdiende premies

Het incasso van de tak algemene BA bedraagt 763,1 miljoen euro in 2014 en is met 1,9 % gestegen ten opzichte van 2013. De evolutie van het incasso voor de onderliggende producten is echter sterk verschillend.

In 2014 blijft het incasso van de "BA exploitatie en na levering", met een daling van 0,7 %, ongeveer op hetzelfde niveau als het voorgaande jaar. De "BA beroepen" tekenen in 2014 een incassogroei op van 6,9 %.

Voor de "BA privéleven" en de "andere BA" wordt de laatste jaren een geleidelijke incassogroei waargenomen. In 2014 bedraagt de groei respectievelijk 3,2 % en 0,8 %. Het incasso voor de "BA publieke inrichtingen" bleef de voorbije jaren stabiel, maar het daalt met 4 % in 2014.

In 2014 bedraagt de schadelast (zonder interne kosten en voorzieningen voor egalisatie) 56,7 % van de verdiende premies en ligt 10,9 procentpunten hoger dan in 2013. Deze verhoogde schaderatio is het gevolg van een versterking van de voorzieningen door verschillende ondernemingen voor zowat alle onderliggende producten, om tegemoet te komen aan toekomstige verplichtingen.

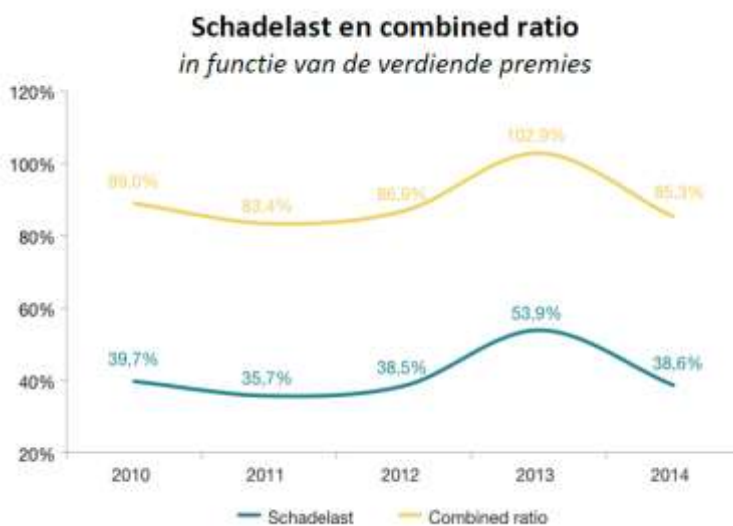
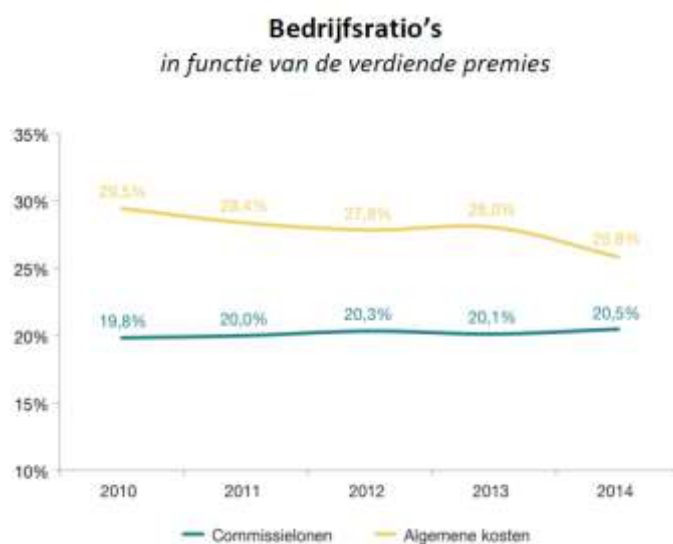
De algemene BA omvat een aantal verzekeringsproducten met een lange afwikkelingsperiode van de schadelast. Het uiteindelijke resultaat van deze verzekeringsactiviteiten is bijgevolg sterk afhankelijk van de beleggingsopbrengsten. In 2014 bedragen de netto beleggingsopbrengsten 16,5 % van de verdiende premies en wordt er bijgevolg een uiteindelijk resultaat van 16,4 % van de verdiende premies genoteerd.

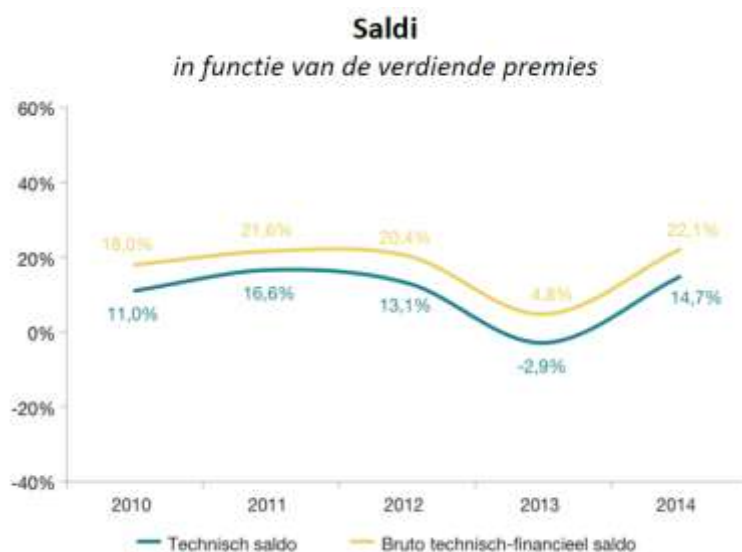
Voor de "BA privé leven" zijn de relatieve resultaten van de twee laatste jaren quasi gelijk.

Product	% incasso	Bruto technisch-financieel saldo in functie van de verdiende premies (in %)	
		2013	2014
BA privé leven	26,0	18,8	18,2
BA exploitatie en na levering	45,2	32,7	6,3
BA beroepen	21,4	11,2	16,7
BA publieke inrichtingen	1,2	60,3	72,6
Andere BA	6,2	64,8	59,0

8.7. Rechtsbijstand : BTW-effect

8.7.1. Rechtsbijstand voertuigen

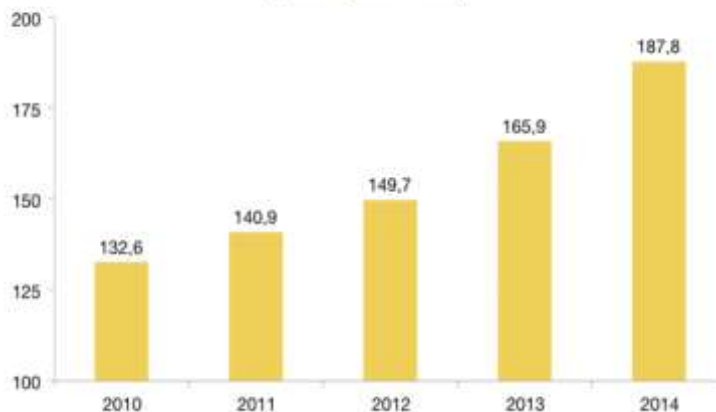
Terwijl het incasso van de "rechtsbijstand voertuigen" de voorgaande jaren telkens toenam met zo'n 5 %, neemt dit incasso in 2014 toe met 7,7 % tot 291,1 miljoen euro. De sterkere toename van het incasso in 2014 is deels het gevolg van de invoering van de BTW op de erelonen van advocaten vanaf 1 januari 2014.

De algemene kosten bedragen in 2014 25,8 % van de verdiende premies, dat is 2,2 procentpunten minder dan in 2013. Hoewel de algemene kosten absoluut gezien lichtjes afnemen, volgt de daling van de relatieve algemene kosten voornamelijk uit de incassotoename. De commissielonen bedragen de laatste jaren ongeveer 20 % van de verdiende premies.

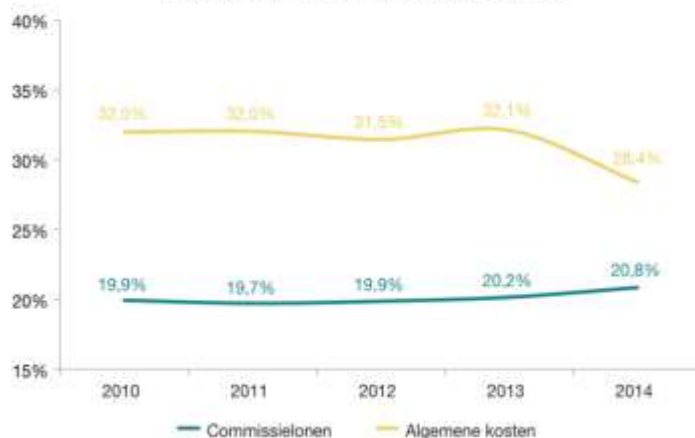
Door een aanzienlijke stijging van de voorzieningen in 2013 ten opzichte van 2012 nam de schaderatio in 2013 toe met 15,4 procentpunten en bedroeg 53,9 %. De toename van de voorzieningen volgde grotendeels uit de invoering van de BTW op de erelonen van advocaten vanaf 1 januari 2014. Deze wetwijziging had namelijk ook een impact op de niet afgesloten schadegevallen van het verleden. In 2014 ligt de schadelast met 38,6 % van de verdiende premies opnieuw op het niveau van vóór 2013.

8.7.2. Andere rechtsbijstand

Premies en bijkomende kosten
(in miljoen euro)

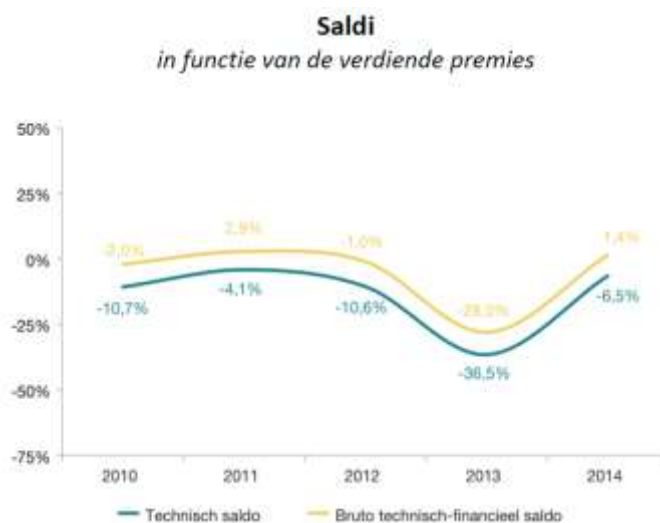

Bedrijfsratio's
in functie van de verdiende premies

Schadelast en combined ratio
in functie van de verdiende premies

Het incasso van de "rechtsbijstand andere dan voertuigen" neemt in 2014 toe met 13,2 % en bedraagt 187,8 miljoen euro. Hiermee neemt dit incasso voor het tweede jaar op rij toe met meer dan 10 %. De invoering van de BTW op de erelonen van de advocaten ligt deels aan de oorsprong van de incassotoename in 2014.

Zo'n 78 % van dit incasso heeft betrekking op de verzekering rechtsbijstand privéleven. De andere 22 % heeft betrekking op de rechtsbijstand van ondernemingen.

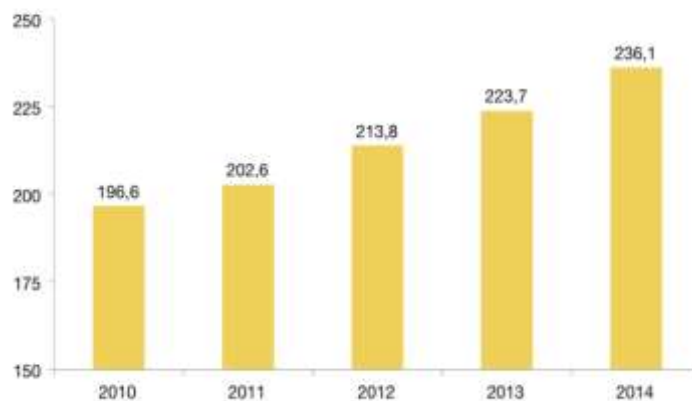
Het aantal contracten voor de rechtsbijstand privéleven neemt in 2014 toe met 1,3 % terwijl de gemiddelde premie stijgt met 12 % en 24,1 euro bedraagt.

Voor de rechtsbijstand van ondernemingen neemt het aantal contracten in 2014 met 2,7 % toe. De gemiddelde premie stijgt met 6,2 % en bedraagt 38,1 euro in 2014.

De relatieve algemene kosten dalen in 2014 met 3,7 procentpunten ten opzichte van 2013. Deze daling volgt deels uit een lichte daling van de absolute algemene kosten, maar vooral uit de toename van het incasso.

8.8. Hulpverlening: veeleisende klant service geven

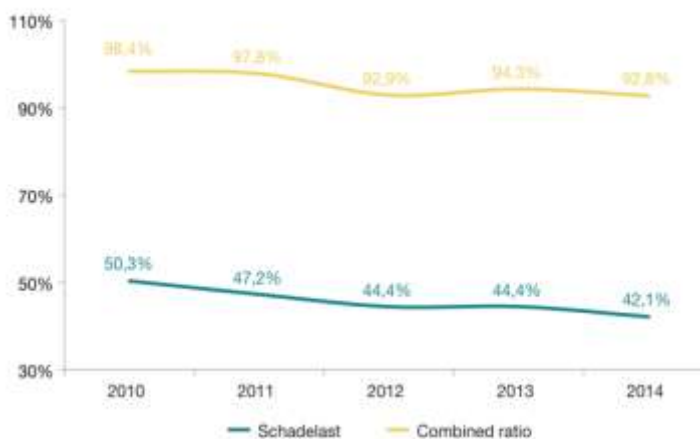
Premies en bijkomende kosten
(in miljoen euro)

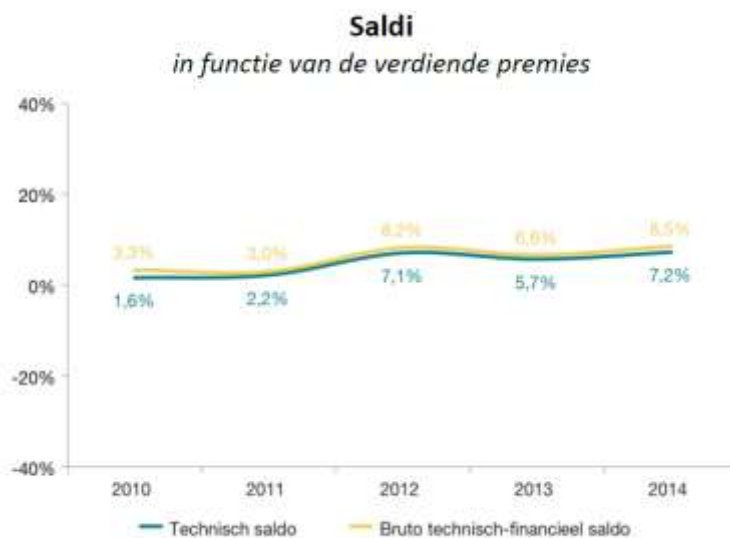

Bedrijfsratio's
in functie van de verdiende premies

Schadelast en combined ratio
in functie van de verdiende premies

In 2014 noteert de tak Hulpverlening een incassotoename van 5,5 %. Het incasso bedraagt 236,1 miljoen euro.

De ontwikkeling van diensten die hulp bieden en raad geven aan verzekerden, zowel op reis als thuis, verklaren gedeeltelijk de incassostijging tijdens de laatste jaren. Op het thuisfront springt hierbij de hulpverlening aan zieken en mindervaliden en de technische assistentie bij huiselijke problemen (bv. op het gebied van verwarming, elektriciteit, waterleiding) in het oog.

Een andere reden voor de toename van het incasso is de ontwikkeling en verkoop van uitgebreidere verzekeringsproducten om te voldoen aan de eisen en noden van de klant (bv. in reisbijstandsverzekeringen geen leeftijdsgrens en invoering van de dekking van vooraf bestaande ziektes, alsook de uitbreiding van de notie "verzekerde personen").

Van de takken niet-leven heeft de tak hulpverlening met de hoogste algemene kosten te maken. Dit omdat de kosten die gepaard gaan met het beheren van een eigen bijstandsplatform, waarover enkele ondernemingen beschikken, bij interne schaderegelingskosten opgenomen worden, dewelke op hun beurt in de algemene kosten omvat zitten. Over de periode 2010-2014 schommelen ze rond 33 % van de verdiende premies.

